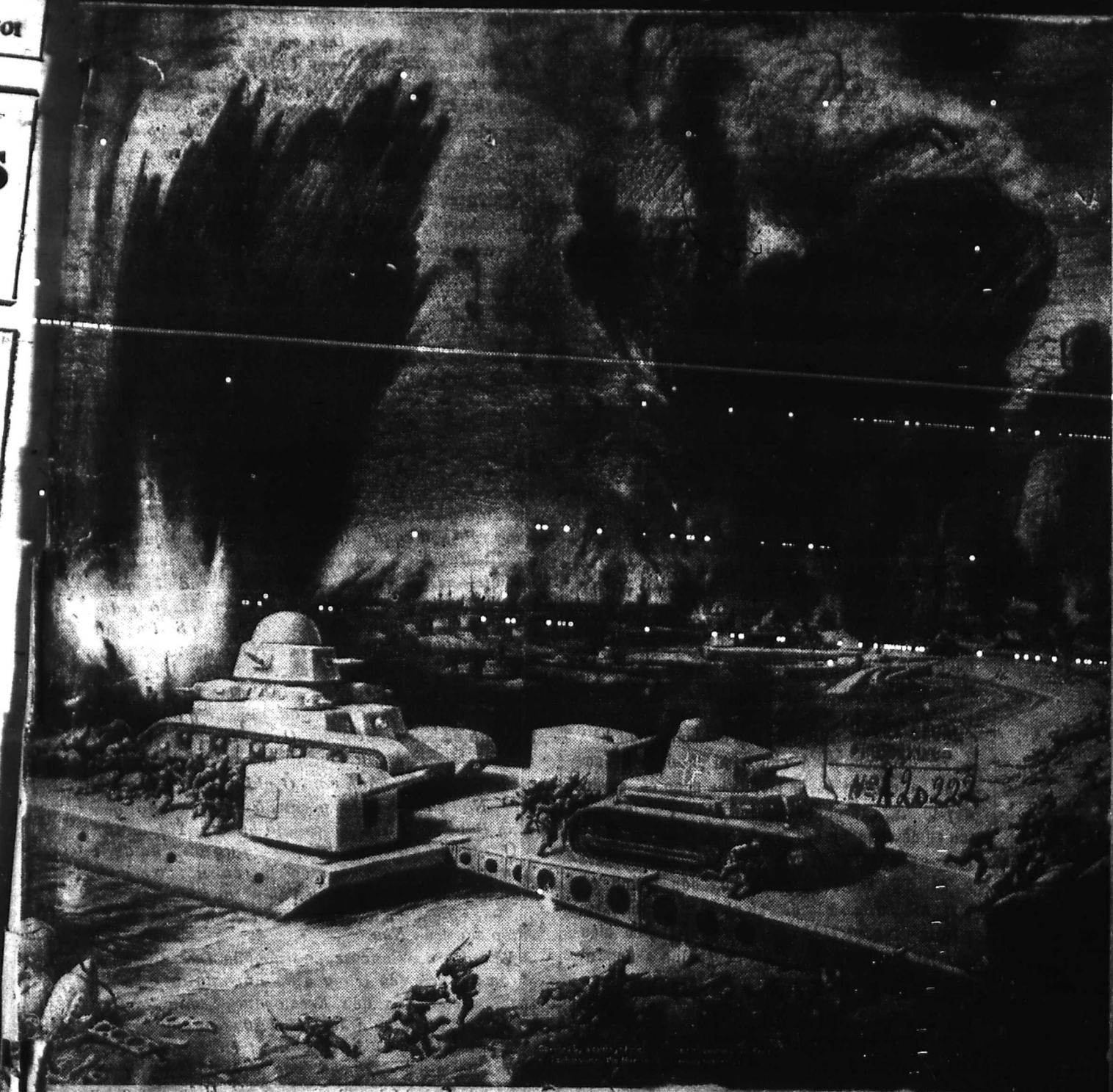

TRÚC

01

TRUNG BÀI

CHU NHẬT

NGUYỄN ĐOÀN - VƯƠNG
CHỦ-TRƯỞNG

Một cuộc đồ-bộ của những chiến-xa Đức

SỐ 126 - GIÁ: 0\$25
6 SEPTEMBER 1942

Y-kiến của người mình đòi với bản dự-án sửa- sang lại thành-phố Hanoi

Cuộc bảy tổ y-kiến về công-cuộc sửa-sang lại thành phố Hanoi nay đã xong. Chúng tôi thiết tưởng bày giãi nên tóm tắt qua hết các nhà phân không hay làm thành đã được lý-luận trong số tòa Đốc lý để công chúng đều biết. Nhân tiện chúng tôi xin phân bình qua các nhà đó và sẽ nói đến cái mà lý lẽ riêng của các người đã chịu nói rõ cho chúng tôi hay: tại sao họ lại không đi bày tỏ ý kiến như các người khác.

Trong các nhà được kể ra để phân đối bản dự-án của thành phố, chúng tôi nhận thấy có hai người cơ bản là: 1) sẽ làm từ cho công-quy và cho các tư-gia (nhất là các tư-gia, mà nhà tất nhiên là trong số đó có các người đã viết ra câu nói 1) — 2) sẽ làm mất cái địa-phương sắc-thái hoặc mấy cái đình, chùa cổ của thành Thăng-Long cũ.

Xét là trên ta chờ nên quí cưỡi những người đã viết ra câu đó. Làm dân thành phố mà lo quý thành-phố phải tốn nhiều, đó là bản-phận của người công dân. Nếu viết ra câu đó mà họ có bụng nghĩ đến thành phố thật thì ta chỉ nên nhắc cho họ biết: "Làm gì mà chẳng phải tiêu đến tiền, làm gì mà chẳng tốn kém? càng muốn mở mang công ích lắm, càng tốn nhiều, cái đó có chi là lạ? Nếu sự tốn kém cho công quỹ như vậy thì rồi đến phải bỏ cả các nhà thương và trường học vì hai cơ quan này tốn kém thế nào, ai ai cũng đã biết cả." Nếu viết đến câu đó mà trong thâm-tâm họ nghĩ đến quyền-lợi riêng của họ thì chúng ta nên nói cho họ biết rằng: "Thành phố sẽ đi đã để ra quyền sở hữu biến điều kêu ca đó, là để cho công chúng ai có điều gì sự thiệt hại cho lợi quyền riêng của mình có quyền bày tỏ. Vậy cần gì phải dọa-dức giá, viện lý công ích ra để dọa dẫm lợi quyền riêng? Luật-phép Pháp-Quốc rất trọng lợi quyền cá-nhân. Nếu xét ra các điều kêu ca thiệt-hại của dân chúng có thiệt, hại cho lợi quyền của họ cho mọi người. Thứ viện lý công mà không có lý thì đã không có hiệu quả lại các nói thiệt-thời thật của mình chẳng ai biết đến con 1! Béo mặt họ công-tâm trong câu truyền này, thật là các nhà định đánh lừa thành-phố đã đi nước cờ quá thấp 1."

(xem tiếp trang 34)

Tuần-lễ

Trong tuần-lễ vừa qua, miền giữa sông Don và sông Volga vẫn là một chiến-trường ghê gớm và là nơi các cuộc tấn-công của Đức và các cuộc phản-công của Hồng-quân vẫn tiếp-tục xảy ra không ngừng. Quân thiết-giúp Đức tiến dọc con sông Sal đang tiến đến Sarepax, còn ở phía Bắc miền này thì quân Đức đã vượt qua sông Don ở phía Đông-Bắc Stalin-grad và ngày 23 Août chọc thủng được một tuyến rất kiên-cố của Nga. Đến ngày 27 Août, ngày thứ 430 trong cuộc Nga-Đức chiến-tranh, quân Đức vẫn tiến về phía Tây-Bắc và Tây-Nam Stalin-grad. Cả thị-trấn này mà quân Nga kiên-chết giữ, vì đó là một kho khí-giới, chiến-cụ lớn và một nơi có nhiều xưởng kỹ-nghệ chiến-tranh trên sông Volga, hiện đang bị chiếm-trong một bề lủa lửa. Ngòi các vụ cháy lớn ở đồng cỏ do các vụ nổ gây nên, phi-quân Đức đến đánh phá thị-trấn này để phá hủy các bến tàu, các nhà máy lọc dầu hóa và phá hủy các kho thuốc súng, các kho chứa dầu. Ngọn lửa ban đêm bốc lên rực rỡ trên một khoảng dài từ 20 cây số. Người ta ước số phi-cơ bay trên giới Stalin-grad trong một ngày có tới 4.000 chiếc và số bom trút xuống Stalin-grad trong một hôm đã có tới 1 triệu lần. Có tin các nhà cầm-quyền Nga đã cho dời số chiến-cụ trong các xưởng kỹ-nghệ chiến-tranh ở Stalin-grad đi nơi khác và tất cả các đường phố trong thành-phố đều đã lấp những hàng rào ngăn quân địch. Hình như Hồng-quân sẽ cố giữ từng thước đất trong khu này và sẽ chiến-dấu kịch-liệt cả trong các phố Stalin-grad nếu quân Đức chọc thủng được phòng-lược ngoài thành đó. Có tin nói hiện quân Đức chỉ còn cách Stalin-grad cả về phía Tây-Bắc và Tây-Nam đã 20 cây số. Càng vào sâu quân Đức càng thấy quân Nga kháng chiến dữ hơn và hình như Nga đã cho đem thêm phi-quân đến khu này để giúp cho các đơn-binh và các thiết-giúp. Quân Đức hiện đã tiến tới đường xe lửa từ Mạc-tư-khoa đến Stalin-grad ở phía Tây-Bắc thành này. Ở phía Đông Kletskeya quân Nga vẫn phản-công rất dữ để định vượt qua sông Don ở khu này, nhưng đã bị quân Ý đánh lui.

Quanh miền Stalin-grad, quân Đức đã phá được những phòng-lược rất kiên-cố trên suốt 20 cây số. Khu từ sông Don đến sông Volga thực là một khu mà các cơ-quan phòng-thủ liên-tiếp và mạnh nhất ở khắp mặt trận Nga. Về mặt trận Caucas, có tin quân Đức đã chiếm được hết các đèo trong dãy núi này từ bán-đảo Taman cho đến đèo Krestovaya nghĩa là trên khắp hai phần ba giữa núi 1.200 cây số đó. Các chiến-xa Đức vẫn dự-chiến và trên các đèo này để giúp sức cho các đội quân chuyên-môn đánh trong các miền rừng núi. Hiện nay quân

Quốc-tê

Đặc chỉ còn việc tiến xuống dọc sườn núi Caucas về phía Nam để xuống miền Georgie. Có lẽ mục-đích bộ tư-lệnh tối-cao quân Đức là sau khi vượt qua các đèo này sẽ vây hãm các toán quân Nga đang giữ miền bờ biển Hắc-hải ở phía Bắc Soucham ở khu giữa Caucasie thì các đội tiên-phong Đức sau khi qua đèo Krestovaya đang tiến thẳng đến Tiflis.

Ở miền Caucas, theo tin ý thì Nga theo chiến-lược kháng-chiến sau này: Nga tập-trung nhiều lực-lượng ở các thung-lũng tại sườn phía Nam dãy Caucas để đón đánh các toán sườn-binh Đức đang tiến từng bước một trong miền núi cao, các toán quân này chỉ mang theo được những thứ khí-giới, chiến-cụ nhỏ để vượt qua đèo. Như thế quân Nga đã rút lui từ các hải-cảng Tnapse và Novorossisk sẽ hơn hẳn các đội sườn-binh Đức về chiến-cụ và cả về số quân trừ-bị nữa.

Tại mặt trận trung-ương trước kinh thành Mạc-tư-Khoa quân Nga vẫn tấn công rất mãnh liệt ở phía Tây-nam. Viazma và trong miền Rjev cốt phá phòng tuyến quân Đức để cứu miền Nam. Nhưng theo tin Bộ-linh thì quân Nga tuy dùng nhiều quân và chiến-cụ ở các khu này nhưng vẫn không tiến được mấy và các đường xe lửa, các nơi trọng yếu về việc dụng binh vẫn ở trong tay quân Đức.

Cả ở khu Leningrad phía nam Volchov, quân Nga cũng lần công để làm giảm lực lượng Đức. Phi-quân Nga vừa rời đi làm giảm phá Bá-linh càng nhiều thì trận kỹ nghệ ở miền Đông Phổ và Ba-lan.

Mặt trận Ai-cáp vẫn còn nguyên chưa có gì thay đổi mấy, chỉ vừa rồi Anh Mỹ đã tăng thêm lực lượng ở các miền Bắc Ba-lư và Irak để nay mai giúp Nga trong việc giữ miền Georgie.

Ở phía Nam Thái-bình-dương tại miền quần đảo Solomon, hạm đội Nhật vừa thắng trong một trận thủy chiến thứ hai. Theo những tin ngày 27 Août thì một chiếc hàng-không mẫu-hạm lớn kèm một chiếc hàng-không mẫu-hạm cũ của đồng-minh bị thiệt hại lớn và một chiếc chiến đấu hạm kiểu chiếc "Pensylvania" cũng bị trúng đạn. Bên Nhật chỉ mất một khu-trục-hạm và một chiếc hàng-không mẫu-hạm mới bị thiệt hại xỏang. Nhiều thi trấn lớn và hải-cảng ở Úc-dại-lợi như Melbourne Derby, Broome vẫn bị phi-quân Nhật đánh phá lớn. Ở Anh thì có tin công tước quân Kent là em vua Georges VI trong khi đáp phi-cơ đi Islande bị nạn chết. Đó là một cái lần chạng cho hoàng-gia Anh và cả các chính giới, quân giới nước Anh. Cả ở Anh và Mỹ sau khi vụ đả bộ ở Diepp bị thất bại vẫn để mở mặt trận thứ hai ở Âu-châu không thấy mấy người nhắc đến nhà ngoại-lời tuyên bố bằng hát của trung tướng Mac Naughton đồng tư lệnh quân Mỹ ở Anh nói: "Muốn thắng trận thì quân đồng-minh cần phải vượt qua bờ Manche để sang chiến đấu ở bên kia bờ biển nước Anh".

BÁO HẰNG NGÀY XUẤT-BẢN HÔM THỨ NĂM 30 JUILLET 1942 CÓ ĐĂNG TIN SAU NÀY:

Trong xóm bình khang thì trước tới nay vẫn có nhiều cái tệ mà nhà chức trách "tây uế" mãi vẫn không hết.

Nhiều chủ nhà hát nhường có đào cho nhau không xin phép, nuôi à-đào ăn lặt, chưa khách ban đêm... và có đào thì có bệnh không chịu đi khám bệnh, tới tới thường ra đường lôi kéo quan viên...

Có nhiều đơn tố cáo và than phiền với nhà chức trách.

Ông huyện Hoàn-long, tới hôm qua, phái người đi đánh bắt thấy quí tang 4 nhà hát ở đường Tàu-bay, Ngã-tư-sở, có có đào ra đường lôi kéo khách...

Những nhà này đều bị phạt đóng cả 3 ngày

Ngài ra, chức dịch các phố có đào cũng đã được lệnh giữ trật tự nghiêm ngặt hơn trước

CÔ-ĐÀU

NGÀY NAY NHƯ THỂ ĐÓ

Giữ trật tự có đủ không? Không! Lầu hồng hiện nay lẫn với lầu xanh vì nhiều lẽ. Muốn "tây uế" có đầu, ta phải biết những lẽ ấy ra sao.

CÁC BẠN HÃY TRẢ LỜI TRUNG-BẮC CHỦ-NHẬT

- 1) Theo ý bạn, vì lẽ gì lầu hồng bày giờ lẫn với lầu xanh?
- 2) Vì lẽ gì nhiều người mong cho tất cả có đầu phải đi khám bệnh?
- 3) Bạn có tin rằng nếu phòng vệ sinh cương quyết bắt tất cả có đầu đi khám bệnh thì thanh niên có truy-lạc mà nghề có đầu cũng có lợi vọng vẫn hồi cái giá trị cũ về lịch-sử?

Hãy tỏ bày ý kiến đi và chúng ta sẽ có một số báo rất đầy đủ về có đầu — Các đại-lý nên gửi thư về đất trước.

Tuần lễ Đông-Dương

— Quan Toàn-quyền vừa ký nghị-định ngày 16 Aout 1942 ban hành tại Đông-dương đạo sắc-lệnh ngày 10-2-42 nói về việc bãi trừ nạn rượu :

Cấm trong địa-hạt Đông-dương (kể cả Quảng-châu-loan) việc chế tạo, bán, biếu sên và dùng các thứ rượu :

Rượu hồi có dưới 400 gr. đường mỗi lít ;

Các thứ rượu khai-vi từ 16 độ gô lên hoặc mỗi lít có trên nửa gramme từu tinh ;

Các thứ rượu khai-vi chế bằng rượu vang trên 18 độ hay mỗi lít có trên nửa gramme từu tinh.

Các khách-sạn chỉ được bán các thứ rượu khai-vi không bị cấm cho những người trên 20 tuổi mỗi tuần lễ ba ngày (thứ hai, thứ sáu và chủ nhật).

Việc làm quảng-cáo cho bất cứ thứ rượu gì bị cấm hẳn. Ai trái lệnh sẽ bị phạt từ 3.000 đến 80.000 quan.

Bán rượu khai-vi (hạng không bị cấm) vào những ngày cấm hay cho những người dưới 20 tuổi sẽ bị phạt từ 3.000 đến 15.000 quan.

— Hội sách Nguyễn Khánh-Đàm có tổ chức cuộc thi bán 10 cuốn sách có giá trị trong văn chương Việt-nam. Kết quả như sau này :

1) Nào giáo của Trần trọng-Kim (593 phiếu).

2) Kim Vân Kiều của Nguyễn Du (422 phiếu).

3) Việt-nam sử lược của Trần trọng Kim (422 phiếu).

4) Quả dưa đỏ của Nguyễn trọng thuật (410 phiếu).

5) Việt-nam văn hóa xã cương của Đào duy-Anh (390 phiếu).

6) Khảo về tiểu thuyết của Phạm-Quỳnh (384 phiếu).

7) Thi-hân Việt-nam của Hoài-Thanh và Hoài-Chân (377 phiếu).

8) Tục ngữ phong dao của Nguyễn văn-Ngọc (282 phiếu).

9) Cây đàng mồi của Hồ biếu-Chánh (273 phiếu).

10) Tiêu sơn tráng sĩ của Khái-hưng (234 phiếu).

— Nay mai trong toàn tỉnh Phú-thọ sẽ giồng đủ các cây thuốc Nam để dân thay cho các vị thuốc Bắc và thuốc Tây hiện đường khan hiếm.

Khi các cây thuốc đã giồng được nhiều sẽ phát cho dân quê đem giồng và sẽ chỉ bảo rõ ràng các thứ cây nào dùng để chữa những bệnh gì cho khỏi điều nhầm lẫn.

— Sứa hộp hiện nay đã hết.

Bắt đầu từ 1er Septembre chính phủ sẽ cho bán sữa lọc (lait stérilisé) sữa đã sát trùng) làm rất cẩn thận để cho trẻ con, người ốm ăn không có hại.

— Ông giám-đốc sở Mỏ Đông-dương vừa gửi giấy đi nhờ các quan chức tỉnh Hà-dông khuyến khích dân các làng đi đến việc làm sợi nội-hóa. Dân làng nào gắng công trong việc này sẽ được thưởng tiền một cách đích đáng.

Nếu cần, dân các làng muốn có người chuyên-môn chỉ bảo, Chính-phủ sẽ phái một viên kỹ-sư về nghề dệt đến tận nơi chỉ bảo cho biết cách làm sợi.

— Muốn cho được cùng chung một giá, từ nay những người mở các tiệm com-tro Pension de famille) đều phải do hội-đồng Hóa-gia quyết định các giá cả.

— Theo nghị-định của quan Toàn-quyền ngày 11 Aout 1942, chấp nhận đơn xin từ chức trưởng ban Pháp Nam Hội-đồng

quân-hat Nam-kỳ của ông Henry Chavigny de Lachevrotière.

Ông Berland Henri, phó giám đốc hải lưu của Sở Thương-chánh Nam-kỳ được đề cử nhận chức trên đây thay ông de Lachevrotière.

— Hãng North China Railway Company đương nghiên cứu chương-trình đặt đường xe lửa từ Đông-kinh đến Chiêm nam đi qua Hanoi.

— Chiều hôm 28 Aout tại Bắc-kỳ có bão-động.

Nhiều phi-cơ Tàu bay qua miền thượng-du, có thả nhiều quả bom. Không thiệt hại gì và không có ai bị nạn.

— Tối hôm 28 Aout hội-đồng thành-phố Hanoi đã họp tại tòa Đốc-lý.

Về việc các chủ xe xin tăng giá cho thuê xe tay lên 1 \$ 25, sau khi bàn luận, hội-đồng ngó ý cho tăng giá thuê xe lên mỗi ngày 0 \$ 20 nghĩa là 1 \$ 10.

Việc xin chạy xe ngựa trong thành-phố Hanoi, phần đông các ông hội-viên Tây Nam đều cho rằng cho xe chạy như thế rất chớ ngại, nên hội-đồng bác-bỏ.

Việc ông Couture xin chạy 6 chiếc thuyền máy ở hồ Trúc-bạch cũng bị hội-đồng bác-bỏ.

— Sở Thanh-tra lao-động nhắc để các ông chủ công-xưởng và các hãng buôn nên lưu ý tới nghị-định ngày 16 Aout 1942 nói về việc rút giờ làm các công-nhân mỗi ngày xuống tám giờ (48 giờ một tuần lễ).

Những thể-lệ trong công-xưởng tạm thời đặt ra trước kia nói về những việc làm nhiều giờ thì nay cũng phải sửa đổi lại.

— Hội Hagasai Honganji định tổ-chức một cuộc viễn du bốn tháng cho 14 nhà họa-sĩ, sử-học, nhiếp ảnh sang miền Angkor.

Về Nhật đoàn này sẽ mở một cuộc triển lãm cùng in ra nhiều sách nói về mỹ-thuật và văn-hóa cũ của dân-tộc Chàm.

Thống-chế Pétain đã nói :

« Số-đĩ có cuộc chiến-tranh này là để tỏ-chức lại chân « Án. Nước Pháp quyết-tâm « dự vào sự từ-chức ấy và « hợp-lực rất thành-thực, « ngõ-hầu mong dựng một « nền hòa-bình vững-trải ở « Án - Châu và thế - giới ».

Dánh hải - cảng Dieppe, Anh - Mỹ

Có ý định đồ bộ

Một thư chiến-xa

mời : chiến-xa tự động không cần người cầm lái

SANG LỤC-ĐỊA ÂU-CHÂU?

Sau cuộc hội đàm quan hệ giữa thủ tướng Anh M. Winston Churchill (cùng đi với đại biểu của Tổng thống Mỹ M. Harrimann và các nhà quân sự cao cấp Anh) với nhà độc tài đồ Sal ne (có cả M. Molotov và các nhà quân sư Nga như Thống chế Vorochilov dự vào) cả hoàn cảnh sáng 20 Aout vừa rồi đã phải ngạc nhiên về các tin vô tuyến điện nói về cuộc đồ bộ của quân đồng minh Anh, Mỹ tại miền Dieppe trên bờ biển Manche, trong quận Seine inférieure thuộc đất xứ Normandie.

Mời nghe tin đó là một cuộc đồ bộ khá quan trọng có nhiều quân lính Gia-nã-dại và các đơn vị quân chuyên môn Anh, Mỹ dự vào rồi có chiến-xa giúp sức và rất nhiều phi-quân, hải quân hộ vệ, người ta đã hồi hộp tưởng là, theo sự quyết định của hội-nghị Mạc-tư-khoa, quân đồng minh đã xâm lược miền bờ biển Pháp để lập mặt trận thứ hai giúp Nga tại lục địa Âu châu. Các báo Pháp, Đức và các nước trung lập ở Âu-châu tin đó là một cuộc xâm lược của quân Anh đã dự bị từ lâu mà cuộc xâm lược đó đã thất bại hẳn là chỉ tại cách hành binh vụng

về của các nước đồng minh. Nhưng nếu ta đọc các tin về phía Anh, Mỹ thì lại khác hẳn : đại vô tuyến điện Anh, trong hôm đồ bộ, đã báo trước cho dân Pháp biết không phải là một cuộc xâm lược đất Pháp mà đó chỉ là một cuộc hành binh để thử xem các cơ quan phòng thủ của Đức ở bờ biển Pháp có mạnh chăng và để thí nghiệm các bộ máy tấn công của Anh nhân thế. Hai bên đối thủ mỗi bên nói mỗi khác, ta thử theo các tin tức về cuộc đồ bộ ngày 19 Aout xét xem bên nào nói đúng và quân đồng-minh trong cuộc đồ bộ ở Dieppe có thực đã có ý muốn xâm lược nước Pháp chăng ?

Muốn có một ý kiến về cuộc hành binh quan hệ đó, ta thử xem quân Anh, Mỹ đã đồ bộ như thế nào.

Địa thế miền Dieppe và cách đồ bộ của quân Anh

Miền Dieppe trong quận « Hạ lưu sông Seine » ở giữa cửa sông Somme (phía Bắc) và cửa sông Seine ở phía Nam. Bờ biển Manche ở miền này tuy bằng phẳng nhưng dọc bãi biển toàn là những bức tường đá với dặng thẳng và

đầy những sỏi đá cứng. Xứ Caux là một miền cao nguyên mà nghề canh nông và nhất là chăn nuôi rất thịnh vượng từ xưa đến nay. Trong miền bờ biển này có hai hải cảng lớn là Dieppe và le Havre, nhất là le Havre là một hải cảng lớn trong lúc thái bình có rất nhiều tàu bè qua Đại-tây dương đi lại. Người ta không hiểu vì sao các nhà chuyên môn quân sự Anh lại chọn miền này để đồ bộ vì địa sở là một hàng rào thiên nhiên để ngăn cản các chiến-xa chính vì thế mà mấy chục chiến-xa Anh kiểu « Churchill » (tức là một kiểu tối tân) từ trên tàu xuống bờ biển không thể nào vượt qua được miền sỏi đá và trừ một chiếc vào được tới trong thành Dieppe còn đều bị pháo binh Đức phá hủy hết.

Từ sáng sớm ngày 19 Aout, hồi 15 giờ các đoàn phi cơ Anh đã đến đánh phá miền Dieppe rất dữ dội. Mãi đến 11 giờ, dân trong thành phố vẫn chưa biết là có cuộc đồ bộ. Quân Anh, Mỹ, do các tàu vận tải có tàu chiến hộ tống chở sang, bắt đầu đồ bộ từ 6 giờ sáng. Giữa lúc đó thì quân Đức vẫn đi tuần trong thành phố. Đến khoảng 9 giờ rưỡi thì các chiến-xa Anh đồ bộ xuống bờ biển. Các chiến-xa

Tuần lễ Đông-Dương

— Quan Toàn-quyền vừa ký nghị-định ngày 16 Aout 1942 ban hành tại Đông-dương đạo sắc-lệnh ngày 10-2-42 nói về việc bãi trừ nạn rượu:

Cấm trong địa-hạt Đông-dương (kể cả Quảng-châu-loan) việc chế tạo, bán, biểu sên và dùng các thứ rượu:

Rượu hồi có dưới 400 gr. đường mỗi lít;

Các thứ rượu khai-vi từ 16 độ giờ lên hoặc mỗi lít có trên nửa gramme từu tinh;

Các thứ rượu khai-vi chế bằng rượu vang trên 18 độ hay mỗi lít có trên nửa gramme từu tinh.

Các khách-sạn chỉ được bán các thứ rượu khai-vi không bị cấm cho những người trên 20 tuổi mỗi tuần lễ ba ngày (thứ hai, thứ sáu và chủ nhật).

Việc làm quảng-cáo cho bất cứ thứ rượu gì bị cấm hẳn. Ai trái lệnh sẽ bị phạt từ 3.000 đến 80.000 quan.

Bán rượu khai-vi (hạng không bị cấm) vào những ngày cấm hay cho những người dưới 20 tuổi sẽ bị phạt từ 3.000 đến 15.000 quan.

— Hội sách Nguyễn Khánh-Đàm có tổ chức cuộc thi bán 10 cuốn sách có giá trị trong văn chương Việt-nam. Kết quả như sau này:

1) Nào giáo của Trần trọng-Kim (593 phiếu).

2) Kim Vân Kiều của Nguyễn Du (422 phiếu).

3) Việt-nam sử lược của Trần trọng-Kim (422 phiếu).

4) Quả dưa đỏ của Nguyễn trọng-thuật (410 phiếu).

5) Việt-nam văn hóa xã-cương của Đào duy-Anh (390 phiếu).

6) Khảo về tiểu thuyết của Phạm-Quỳnh (384 phiếu).

7) Thi-nhan Việt-nam của Hoài-Thanh và Hoài-Chân (377 phiếu).

8) Tục ngữ phong dao của Nguyễn văn-Ngọc (282 phiếu).

9) Cây đàng mồi dơi của Hồ biếu-Chánh (273 phiếu).

10) Tiêu sơn tráng sĩ của Khái-hưng (234 phiếu).

— Nay mai trong toàn tỉnh Phú-tho sẽ giồng đủ các cây thuốc Nam để dân thay cho các vị thuốc Bắc và thuốc Tây hiện đường khan hiếm.

Khi các cây thuốc đã giồng được nhiều sẽ phát cho dân quê đem giồng và sẽ chỉ bảo rõ ràng các thứ cây nào dùng để chữa những bệnh gì cho khỏi điều nhầm lẫn.

— Sứ họp hiện nay đã hết.

Bắt đầu từ 1er Septembre chính phủ sẽ cho bán sữa lọc (lait stérilisé) sữa đã sát trùng) làm rất cần thận để cho trẻ con, người ốm ăn không có hại.

— Ông giám-đốc sở Mỏ Đông-dương vừa gửi giấy đi nhờ các quan chức tỉnh Hà-dông khuyến khích dân các làng đi đến việc làm sợi nội-hóa. Dân làng nào gắng công trong việc này sẽ được thưởng tiền một cách đích đáng.

Nếu cần, dân các làng muốn có người chuyên-môn chỉ bảo, Chính-phủ sẽ phái một viên kỹ-sư về nghề dệt đến tận nơi chỉ bảo cho biết cách làm sợi.

— Muốn cho được cùng chung một giá, từ nay những người mở các tiệm cơm trọ Pension de famille) đều phải do hội-đồng Hóa-gia quyết định các giá cả.

— Theo nghị-định của quan Toàn-quyền ngày 11 Aout 1942, chấp nhận đơn xin từ chức

trưởng ban Pháp Nam Hội-đồng

quân-hạt Nam-kỳ của ông Henry

Chavigny de Lachevrotière.

Ông Berland Henri, phó giám

đốc hải-lưu của sở Thương

chánh Nam-kỳ được đề cử nhận

chức trên đây thay ông de

Lachevrotière.

— Hàng North China Railway

Company đương nghiên cứu

chương-trình đặt đường xe lửa

từ Đông-kinh đến Chiêu nam đi

qua Hanoi.

— Chiều hôm 28 Aout tại Bắc-

kỳ có báo-động.

Nhiều phi-cơ Tàu bay qua

miền thượng-du, có thả nhiều

quả bom. Không thiệt hại gì

và không có ai bị nạn.

— Tối hôm 28 Aout hội-đồng

thành-phố Hanoi đã họp tại tòa

Độc-lý.

Về việc các chủ xe xin

tăng giá cho thuê xe tay lên

1\$25, sau khi bàn luận, hội-

đồng nghị ý cho tăng giá thuê xe

lên mỗi ngày 0\$20 nghĩa là 1\$10.

Việc xin chạy xe ngựa trong

thành-phố Hanoi, phần đông các

ông hội-viên Tây Nam đều cho

rằng cho xe chạy như thế rất

chớ ngại, nên hội-đồng bác-bỏ.

Việc ông Couture xin chạy 6

chiếc thuyền máy ở hồ Trúc-

bạch cũng bị hội-đồng bác-bỏ.

— Sở Thanh-tra lao-động

nhắc để các ông chủ công-xưởng

và các hãng buôn nên lưu ý tới

nghị-định ngày 16 Aout 1942 nói

về việc rút giờ làm các công

nhân mỗi ngày xuống tám giờ

(48 giờ một tuần lễ).

Những thể-lệ trong công

xưởng tạm thời đặt ra trước kia

nói về những việc làm nhiều giờ

thì nay cũng phải sửa đổi lại.

— Hội Hagasji Honganji định

tổ-chức một cuộc viễn du bốn

tháng cho 14 nhà họa-sĩ, sử-học,

nhập ảnh sang miền Angkor.

Về Nhật đoàn này sẽ mở một

cuộc triển lãm cùng in ra nhiều

sách nói về mỹ-thuật và văn-

hóa cũ của dân-tộc Chăm.

Dánh hải - cảng Dieppe, Anh - Mỹ

có ý định đồ bộ

Một thư
chiến-xa

mời : chiến-xa tự động
không cần người cầm lái

SANG LỤC-ĐỊA ÂU-CHÂU?

Sau cuộc hội đàm quan hệ

giữa thủ tướng Anh M.

Winston Churchill (cùng đi

với đại biểu của Tổng thống

Mỹ M. Harriman và các

nhà quân sự cao cấp Anh) với

mặt đại diện của S. A. ne (có cả

M. Molotov và các nhà quân

sư Nga như Thống chế Voro-

shilov dự vào) cả hoàn cầu

sáng 20 Aout vừa rồi đã phải

ngạc nhiên về các tin vô tuyến

điện nói về cuộc đồ bộ của

quân đồng minh Anh, Mỹ tại

miền Dieppe trên bờ hệ

Manche, trong quận Seine

inférieure thuộc đất xứ Nor-

mandie.

Một tin khác là một cuộc

đồ bộ khá quan trọng có

nhiều quân lính Gia-nã-dại

và các đơn vị quân chuyên môn

Aah, Mỹ dự vào lại có chiến

xa giúp sức và rất nhiều phi

quân, hải quân hộ vệ, người

ta đã hồi hộp tưởng là, theo

sự quyết định của hội-nghị

Mạc-tư-khoa, quân đồng minh

đã xâm lược miền bờ hệ Pháp

để lập mặt trận thứ hai giúp

Nga tại lục địa Âu châu. Các

báo Pháp, Đức và các nước

trung lập ở Âu-châu tin đó là

một cuộc xâm lược của quân

Anh đã dự bị từ lâu mà cuộc

xâm lược đó đã thất bại hẳn

là chỉ là cách hành binh vụng

về của các nước đồng minh.

Nhưng nếu ta đọc các tin về

phía Anh, Mỹ thì lại khác

hẳn : đại vô tuyến điện Anh,

trong hôm đồ bộ, đã báo

trước cho dân Pháp biết

không phải là một cuộc xâm

lược đất Pháp mà đó chỉ là

một cuộc hành binh để thử

xem các cơ quan phòng thủ

của Đức ở bờ hệ Pháp có

manh chăng và để thí nghiệm

xem các cơ quan phòng thủ

của Anh nói mỗi khác, ta thử theo

các tin tức về cuộc đồ bộ

ngày 19 Aout xét xem bên nào

nói đúng và quân đồng-minh

trong cuộc đồ bộ ở Dieppe có

thực đã có ý muốn xâm lược

nước Pháp chăng?

Muốn có một ý kiến về cuộc

hành binh quan hệ đó, ta thử

xem quân Anh, Mỹ đã đồ bộ

như thế nào.

Địa thế miền Dieppe
và cách đồ bộ của
quân Anh

Miền Dieppe trong quận

« Hạ lưu sông Seine » ở giữa

cửa sông Somme (phía Bắc)

và cửa sông Seine ở phía

Nam. Bờ hệ Manche ở miền

này tuy bằng phẳng nhưng

đọc hải hệ toàn là những bức

tướng đá với dựng thẳng và

đầy những sỏi đá cứng. Xứ

Caux là một miền cao nguyên

mà nghề canh nông và nhất

là chăn nuôi rất thịnh vượng

từ xưa đến nay. Trong miền

bờ hệ này có hai hải cảng lớn

là Dieppe và le Havre, nhất là

le Havre là một hải cảng lớn

trong lúc thái bình có rất

nhiều tàu bè qua Đại-tây dương

đi lại. Người ta không hiểu

vi sao các nhà chuyên môn

quân sự Anh lại chọn miền

này để đồ bộ vì địa sở là một

hàng rào thiên nhiên để ngăn

cản các chiến-xa chính vì thế

mà mấy chục chiến-xa Anh

kiểu « Churchill » (tức là một

kiểu tối tân) từ trên tàu xuống

bờ hệ không thể nào vượt qua

được miền sỏi đá và trừ một

chiếc vào được tới trong

thành Dieppe còn đều bị pháo

binh Đức phá hủy hết.

Từ sáng sớm ngày 19 Aout,

hồi 15 giờ các đoàn phi cơ

Anh đã đến đánh phá miền

Dieppe rất dữ dội. Mỗi đêm 11

giờ, dân trong thành phố vẫn

chưa biết là có cuộc đồ bộ.

Quân Anh, Mỹ, do các tàu vận

tải có tàu chiến hộ tống chở

sang, bắt đầu đồ bộ từ 6 giờ

sáng. Giữa lúc đó thì quân

Đức vẫn đi tuần trong thành

phố. Đến khoảng 9 giờ rưỡi

thì các chiến-xa Anh đồ bộ

xuống bờ hệ. Các chiến xa

này chở trên những chiếc tàu riêng, có chiếc thì do cầu máy kéo xuống bờ, có chiếc chạy thẳng được từ trên tàu qua cầu xuống bờ. Trong các toán quân đổ bộ, có một toán quân chuyên môn bơi từ các tàu vào bờ: quân này ở chân cầu có đeo những bộ máy như những cái vây cá lớn để bơi cho dễ. Giữa lúc quân Anh đổ bộ thì các đoàn phi cơ lần lượt đến đánh phá các cơ quan quân sự và các nơi trung thành phố. Các tàu chiến Anh cũng bắn vào miền Dieppe rất dữ. Ngay trong buổi sáng, theo tin Anh, đã có một cánh quân Anh ở hữu đực sau khi phá được mấy nơi đặt trọng pháo Đức và một kho súng đạn đã xuống tàu về Anh ngay.

Một cỗ trọng-pháo Anh đang bắn qua bờ Manche

Buổi chiều, cuộc chiến đấu vẫn gay go giữa các toán quân đổ bộ còn lại có các phi cơ giúp sức và các toán quân Đức coi việc phòng thủ miền bờ biển Dieppe. Vào hồi 16 giờ thì cuộc chiến đấu mới kết liễu, một phần quân Anh còn lại đã xuống tàu về nước và ngoài bờ biển người ta thấy hơn vài chục chiến xa Anh bị phá hủy nằm ngổn ngang mỗi nơi một cái. Số quân đổ bộ tất cả có độ một sư đoàn và số người chết độ 3.500, đó là chưa kể số gần 2 ngàn tù binh Anh. Người Pháp chỉ bị chết 25 người và 85 người bị thương. Ngay ở Dieppe đã có tới 14 người chết về các vụ

ném bom của phi cơ Anh. Sự thiệt hại trong thành phố khá lớn, nhiều khách sạn bị phá hủy.

Phóng viên hãng thông tin Đ.N.B. của Đức ngày hôm 20 Aout đã viết rằng:

« Từ tối hôm 19 Aout, ở Bál-ling người ta đã biết rõ về toàn thể các ý định của quân địch trong cuộc đổ bộ tại Dieppe. Những việc sau này đã tỏ rõ đó là một cuộc xâm lược đã dự bị từ lâu.

1) Bộ tư lệnh Anh đã dự bị một cuộc hành binh hoàn toàn để xâm lược Âu-châu bằng ba lớp tấn công liên tiếp nhau.

Lớp thứ nhất gồm có những toán quân Gia-nã đại và Mỹ có đủ các thứ khí-giới riêng và có cả một toán chiến-xa giúp sức. Lớp quân này phải lập một nơi căn-cứ trong khoảng đã chọn trước và đánh một cách bất ngờ để chiếm các trường bay Đức làm nơi căn-cứ cho phi-quân Anh. Trong thời kỳ tấn-công thứ nhất đang dở thì lớp quân thứ hai phải đến ở một chỗ bờ biển gần nhất và cho một toán quân đổ-bộ. Những quân này chờ trong sáu chiếc tàu vận-tải và ba chiếc tàu buôn. Công việc lớp quân này là phải mở rộng nơi căn-cứ để cho lớp quân trừ-bị thứ ba chờ trên 26 chiếc tàu vận-tải có thể lên bờ tiếp-tục cuộc tấn-công.

2) Anh - Mỹ đã dùng đến nhiều hải-quân và phi-quân trong cuộc đổ-bộ này.

3) Các quân lệnh tìm thấy trong người các sĩ-quan bị bắt làm tù binh và trên những bản-đồ đã lấy được thấy về không những miền Dieppe và lân cận mà cả những đường bờ ở phía Bắc nước Pháp và các đường bộ từ miền đó tới miền Paris.

Tại bộ tham-mưu Đức người ta rất ngạc nhiên về cách hành-binh vụng về của bên địch. Người ta không rõ vì sao mà Anh-Mỹ lại thất-bại đến thế. Cuộc hành-binh đó không những tai hại cho các nhà cầm quân Anh mà

cho cả các nhà cầm quân Hoa-kỳ nữa.

Trong các giới quân sự Đức người ta cho rằng ngay một giờ sau khi bên địch bắt đầu đổ-bộ, người ta đã hiểu cuộc hành-binh đó đã phải thất bại. Có lẽ bên địch cũng biết như thế nên hồi quá bảy giờ sáng đã thấy tàu chiến địch đến gần bờ biển bắn phá dữ dội để cho một ít quân trong sư-đoàn xâm lược thứ nhất xuống tàu về nước. Vì các cỗ trọng-pháo Đức ở dọc bờ biển bắn dữ dội nên việc cho quân lính xuống tàu bị thất bại.

Điều đáng chú ý nhất là chỉ một mình các toán quân Đức giữ bờ biển cũng phá nổi được quân địch ngay. Đội quân trừ bị về việc giữ bờ biển vẫn dự bị sẵn sàng để giữ khu đó nhưng chưa cần phải dự chiến thì quân địch đã bị phá tan rồi.

Trong khi phi-cơ Anh đánh phá Dieppe có ý trừ nhà ga ra có lẽ là để nếu chiếm được thì-trần thì sẽ dùng nhà ga đó làm nơi vận-tải quân lính và chiến-cụ chẳng?

Các báo Đức lại cho rằng

« số dĩ có cuộc thất bại ở Dieppe là vì thủ - tướng Churchill đã không nghe lời khuyên của các nhà chuyên môn quân sự Anh mà chỉ biết vâng lời Stal-in. Mặt trận thứ hai mà M. Churchill đã hứa với Nga chỉ kéo dài được mười giờ và đã bị thất bại lớn».

Còn về phía Anh? Anh nói cuộc hành-binh ở Dieppe là để thí-nghiệm sự liên-lạc giữa các đội lực, hải không quân. Nhiều toán quân khá lớn đã chờ trên các tàu chiến và tàu vận-tải sang bờ biển Pháp. Quân đó đã đến được những địa-diểm định trước hồi 6 giờ 50 và đã đổ-bộ ở sáu nơi vào những giờ định trước. Phi-quân giúp sức cho bộ-binh nhiều và vận-hộ-vệ các tàu chiến và quân lính suốt trong cuộc hành-binh. Mục-dích cuộc hành-binh này không phải là một cuộc tấn-công lớn-lao mà chỉ để xem xét cơ quan phòng-thủ ở miền bờ biển này và để phá hủy các cỗ trọng-pháo Đức trong vùng. Đó chỉ là một cuộc trình-sát bằng võ lực thuộc vào chương-trình tấn-công của Anh. Sau cuộc hành-binh, ta đã biết là quân Đức gần đây đã đem tới miền Dieppe thêm nhiều quân lính và chiến-cụ nhất là trọng-pháo.

Một thử chiến-xa tự động của quân Mỹ dùng trong cuộc đổ-bộ

Theo các tin Đức về cuộc đổ-bộ ở Dieppe thì quân Mỹ có dùng một thử chiến-cụ tối tân. Đó là một thử chiến-xa một chỗ ngồi, mỗi chiếc chứa một ít thuốc nổ chia làm năm phòng ngăn ra trong chiến-xa. Các chiến-xa này mỗi khi đổ-bộ được dùng để đi bằng máy tự động, không có người cầm lái, vào các cơ quan phòng-thủ bên địch. Khi gặp cơ quan phòng-thủ đó, thuốc nổ nổ tung ra vì có giây điện sai khiến. Pháo-binh Đức đã làm cho nhiều chiến-xa này chưa tới đích đã bị nổ tung.

Trong cuộc đánh phá các cơ quan phòng-thủ Đức ở ngoài bờ biển, phi-quân Anh đã bị thiệt hại rất lớn. Số phi-cơ bị hạ có tới 172 chiếc.

Một bài học hay cho cả Anh và Đức

Theo những tin tức trên này thì ta có thể nói rằng tuy cuộc hành-binh ở Dieppe (xem tiếp trang 28)

Một đội súng liên-thanh Anh

CÁC NƯỚC ĐỒNG MINH ANH, MỸ có lập được mặt trận thứ hai chẳng ?

Bắt đầu từ mùa xuân năm 1942, một vấn đề quân sự rất quan trọng đã làm cho dư luận khắp các chính-giới và quân-giới trên hoàn-cầu đều phải chú ý đến một cách đặc biệt. Vì đó là một vấn đề có thể quyết định được số phận chiến-tình trong năm nay và là một vấn đề lớn-lao chẳng kém gì cuộc đại tấn công của quân Đức và Trục ở Nga trong mùa hè vừa qua. Đó là vấn đề mặt trận thứ hai.

Nếu ta để ý đọc kỹ các tin về tuyến điện hàng ngày nói về tình hình quân sự của các nước đồng-minh và trực từ mấy tháng nay, ta phải công nhận rằng không mấy ngày là các nhà chuyên-môn phê bình về quân-sự của cả hai bên đối thủ không nhắc đến vấn đề mặt trận thứ hai và không tìm câu trả lời về câu hỏi này:

Các nước đồng-minh, Anh, Mỹ đã có đủ lực-lượng để lập mặt trận thứ hai trên lục-địa Âu-châu chưa? Nếu có thì mặt trận đó sẽ lập ở miền nào và vào bao giờ?

Nhất là từ khi tình-hình quân-sự của nước Nga, vì cuộc đại tấn công mùa hè 1942, trở nên nguy-ngập thì vấn đề mặt trận thứ hai lại thành một vấn đề thời-sự quan-trọng vào hàng nhất. Các cuộc hội-tham Roosevelt-Churchill và Staline-Churchill ở Hoa-thịnh-đốn và Mạc-tư-khoa gần đây chắc hẳn là để bàn về vấn đề mặt trận thứ hai để cứu vãn tình thế nước Nga.

Đến nay, quân Đức tấn công ở miền Nam mặt trận Nga đã hai tháng và hiện đã chiếm được cả miền Donetz, miền khuỷu sông Don, đồng bằng Kouban, vượt qua được sông Don và sông Kouban mà đến trước thị-trấn Stalingrad cũng lấy được các đèo quá gập gềnh Caucasus để sang tận thung lũng Tiflis phía Nam gập núi đó. Mỗi ngày, quân Đức mỗi tiến sâu thêm vào miền Caucasus và miền đông cổ ở dọc sông Volga và đã sắp chiếm hết những đồng bằng phi-nhiều sản xuất lúa mì để nuôi cả hàng trăm triệu dân Nga đang bị dồn về phía gập núi Dural. Ta chỉ thấy các nhà cầm-quyền và các nhà quân-sự đồng-minh bàn suông thôi. Suốt 2 ông mấy tháng nay chưa có một chứng-cớ gì tỏ ra rằng quân Anh, Mỹ sẽ có thể lập được mặt trận thứ hai để cứu Nga ngoài về đồ bộ hốt ừ hồ bệ Pháp trong miền

NEU CÔ, thì ở đâu, và bao giờ sẽ lập được mặt trận đó?

« MUÔN THẮNG TRẬN, ANH PHẢI
VƯỢT QUA BÈ MANCHE VÀ CHIẾN
ĐẤU Ở BÊN KIA BỜ BÈ NƯỚC ANH »

(Lời tuyên-bố của đại-tướng Mac
Naughton tổng-tư-lệnh quân Mỹ ở Anh)

Dieppe ngày 19 Aout vừa qua. Nay vụ « đồ bộ »
đó đã thất bại,

Cả trước vụ Dieppe, trong lúc các nghị-viện Anh, Mỹ, các chính-khách, các nhà chuyên-môn quân-sự và các báo, các đoàn-thể lao-dộng ở các nước đồng-m nh đang yêu cầu tha-thiết chinh-phủ phải lập ngay một mặt trận thứ hai « dân có phải hi sinh đến đâu mặc lòng, để giúp đỡ một phần trong cuộc kháng-chiến với quân Đức », dư-luận các giới ở Đức, Ý và ở các nước trung-lập cũng không tin rằng các nước đồng-minh có thể mở được mặt trận thứ hai, nghĩa là xâm-lược đất Âu-châu trong năm nay trước khi Hồng-quân Nga bị phá tan. Người ta không tin một phần lớn là vì họ cho rằng các nước Anh, Mỹ chưa dự-bị đủ lực-lượng, cả quân lính và chiến-cụ và một phần nữa là vì sự bất đồng ý-kiến giữa các nước Anh, Nga, Mỹ trong việc lập mặt trận thứ hai và việc thiếu các tàu vận-tải của đồng-minh hiện nay. Người ta còn dẫn ra nhiều cơ khác nữa như lòng ích-kỷ của người Anh chỉ biết lo giữ nhà và việc khó lòng lựa chọn được viên đại-tướng chỉ huy quân đồng minh đi vào mặt trận thứ hai sẽ có như nay mai. Tướng Duval, một nhà phê-bình quân-sự rất nổi tiếng ở Pháp đã viết về vấn đề lập mặt trận thứ hai của Anh, Mỹ như sau này:

« Cuộc tranh luận đang tiếp tục trên các báo Anh, Mỹ về việc lập mặt trận thứ hai có thể cho ta biết về quan-niệm ở Bắc-Mỹ về việc điều-khiển chiến-tranh. Quan-niệm đó không dựa vào sự

thực-hành mà là vào những hi-vọng không đầu. Giả thử nếu không có một nước Nga và một đội Hồng-quân đang kháng-chiến kịch-liệt và hàng-hải với quân Đức, cùng ở Á-châu nếu không có quân Tàu của Trung-khánh tuy thua nhưng vẫn cầm-cự với quân Nhật trong mấy năm nay, thì ai sẽ dự vào chiến-tranh để đối phó với Trục? Hoa-chương chỉ có độ mười sư-đoàn, phần đông là quân Nam-Phai, quân Úc-dại-lợi và Ấn-độ đang

chiến đấu ở
Ai-cập dưới
quyền tướng
Auchinleck.

Người ta nói đến một cái quyền hành tối-cao. Người ta vẫn không biết rõ là quyền đó ở đâu, và người ta vẫn ngóng đợi sự quyết định về việc đó để có thể hành - động. Thục ra thì chỉ có bề ngoài. Sự thực- tế gần di-hen-nhiều. Các chinh-phủ vẫn biết rõ rằng họ không thể làm nên trò trống gì để bắt cuộc đi bộ ở Âu-châu chỉ có thể kết quả bằng một sự đại thất bại.

Nói đến vấn đề đồ bộ đó chỉ là một chuyện to tát thường phát ra từ máy vô tuyến điện và trên mặt báo để lừa dối những kẻ quá thực-thà.

Đấy dư-luận các nước trung-lập đối với vấn đề mặt trận thứ hai như thế đó

Giữa lúc này ta vẫn thấy các báo Anh hô lớn:

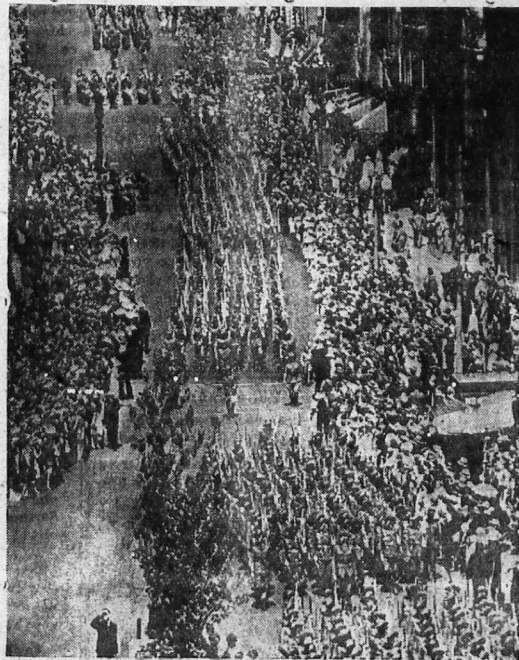
— Phải mở ngay mặt trận thứ hai, phải xâm lược đất Âu-châu.

Vấn đề mở mặt trận thứ hai là vấn đề quan trọng nhất ở Âu-châu hơn là ở Thái-bình-dương.

Và các báo Nga thì cực lực công kích các nước Anh, Mỹ đã để cho Hồng-quân chịu hết trách nhiệm nặng nề trong việc chịu đòn của quân đội Đức. Ngay các đại-sứ Nga ở Anh và Hoa-kỳ cũng ngày ngày vẫn hô-hào phải mở ngay mặt trận thứ hai đầu đến đâu thì đến.

Trong lúc thủ-tướng Churchill, M. Harriman đại-biêu của Tổng-thống Roosevelt cùng các nhà quân sự cao cấp Anh đang ở Mạc-tư-khoa, người ta vẫn nói

luôn đến cái mặt trận thứ hai đó và người ta lại nói rõ mặt trận thứ hai sẽ mở ở miền Cận-đông. Nhưng đã mấy tuần lễ nay rồi, thế-giới vẫn nghe ngóng tin về mặt trận đó và vẫn phải ngạc nhiên là mặt trận đó chỉ có trong trí t u ơ n g tượng của mọi người. Nay chúng ta thử xét xem trong năm 1942 này Anh, Mỹ đã có đủ lực lượng để tấn công và mở mặt trận thứ hai chưa và mặt trận đó sẽ như thế nào?

Quân Mỹ Gia-nã-dại đóng trên đảo Anh-cát-lợi

Các điều-kiện cần thiết để mở mặt trận thứ hai

Theo báo « Daily Tèlègraph » một tờ báo thông tin lớn rất có thể-lực của Anh thì Anh, Mỹ vẫn hiểu rõ sự cần thiết của mặt trận thứ hai và khi nào dự bị xong thì lập tức sẽ hành động ngay. Vì là điều kiện cốt yếu để đi tới cuộc tấn công ở Âu-châu. Báo đó có viết một bài dài về các điều kiện cần phải có để lập mặt trận đó một

cách có kết quả tốt. Tất cả có sáu điều kiện như sau này:

1) Phải hơn hẳn bên địch về phi quân.
2) Phải có đủ tàu chiến và tàu vận tải để chở quân lính và chiến cụ đến mặt trận thứ hai và sau nữa để chở lương thực cho các đội quân địch.

3) Lực lượng đồng minh phải có đủ để cho Đức phải rút một phần quân ở mặt trận phía đông sang phía tây và khi nghỉ, chiến cụ của các đội quân đó bộ phải đi ra cũng tốt được như của quân Đức.

4) Một mặt trận ở Âu-châu nhưng vẫn không thể quên được mặt trận Ai-cập hay ở Ấn-độ.

5) Phải thí hành những phương pháp cần kíp để tăng thêm lực lượng mặt trận thứ hai của các nước đồng-minh.

6) Phải có đủ phi cơ và chiến hạm để luôn luôn đánh phá các đoàn tàu vận tải bên địch.

Về số quân cần có để mở mặt trận thứ hai thì một báo Anh nói phải có đủ bộ ít nhất là 500.000 quân sang lục địa Âu-châu và phải có ở trong đảo Anh ít ra là hai triệu quân trừ bị để thay và nếu cần để đem thêm quân cứu viện sang mặt trận thứ hai.

Số phi-cơ ít ra phải có 25.000 chiếc để vừa đánh phá các nơi cần cơ, các cơ quan phòng thủ bên địch và để giúp sức cho các đội quân đổ bộ luôn luôn. Còn về số tàu vận tải thì các nhà chuyên môn về hải quân Anh nói ít ra mỗi người lính phải cần tới 10 tấn tàu để vừa chở chiến-cụ, đạn dược, lương thực và để hộ-tống các đoàn tàu vận tải. Như thế, một số quân 500.000 thì ít ra phải có năm triệu tấn tàu vận tải mới đủ. Lại còn phải có số tàu dự bị để thay những tàu bị đắm trong khi hành binh.

Lại một vấn đề khó khăn nữa là cử viên Tổng-tư-lệnh-quân đồng minh để chỉ-huy mặt trận thứ hai. Seç chọn một tướng Mỹ, hay là một tướng Anh? Trước đây đã nhiều lần người ta nhắc đến tên đại-tướng Marshall, tổng-tham-mưu quân đội Hoa-kỳ và cho rằng vị đại-tướng đó sẽ được cử ra đương cái trách nhiệm nặng nề đó. Có

người lại nói vì quân Nga dự chiến nhiều nhất từ trước đến nay nên phải cử một vị đại-tướng của Hồng-quân để làm Tổng-tư-lệnh quân đồng minh như Thống-chế Foch hồi đại chiến trước.

Nhưng người Anh, một giống người vẫn giàu lòng tự ái khó lòng mà chịu ở dưới quyền chỉ huy một vị tướng ngoại-quốc nhất là một ông tướng Nga.

Ở Mỹ, người ta bình như cho rằng không thể nào dùng đường vận tải bằng biển để lập mặt trận thứ hai được nên có người nghĩ đến việc đóng một đội phi-cơ đủ 5.000 chiếc dùng về việc vận tải quân lính và chiến-cụ. M. Kayser người coi về kỹ nghệ chiến-tranh Hoa-kỳ đã báo tin Hoa-kỳ sẽ đóng xong đội tàu vận tải trên không trung đó vào sang năm. Nhưng còn phải nghĩ đến vấn đề nguyên-liệu cần dùng để đóng số phi cơ đó nữa. Có người lại đề nghị đóng một đội tàu ngầm không lỗ để dùng về việc vận tải, nhưng đó chỉ là một cái chương trình ở trong trí tưởng tượng một vài người mà thôi. Nhiều nhà chuyên môn quân sự cần thận hơn lại nói việc lập mặt trận thứ hai ít nhất phải hoãn đến năm 1943 vì phải có tới 15 triệu quân lính, 85.000 chiến-xa và 50.000 phi cơ vừa khu trục vừa phóng pháo. Ta lại nên biết rằng trước khi các nước đồng minh tuyên truyền âm ý về việc lập mặt trận thứ hai nghĩa là từ hai năm nay, ngay sau khi chiếm được các bờ biển ở miền Tây Âu, Đức đã đem ngày các kỹ sư chuyên môn sang Pháp, Bỉ, Hà-lan để xây một phòng tuyến kiên cố ngay dọc bờ biển từ biên giới Tây-ban-nha đến tận Na-uy. (Xem bài của Lê-hùng-Phong) Các nhà chuyên môn Đức đã xem xét việc đánh phá

phòng tuyến Staline ở Nga và sẽ dùng sự kinh nghiệm đó trong việc xây phòng tuyến mới này.

Ta cứ xem trong cuộc đổ bộ ở Dieppe, đồng minh dùng tới 1 sư đoàn quân, nhiều phi-cơ và chiến-xa thế mà chỉ số quân giữ bờ biển ở miền đó của Đức cũng đủ đánh lui được quân Anh, Mỹ, chưa hề phải dùng đến các đội quân dự bị, thì tại sao các cơ quan phòng thủ của Đức mạnh như thế nào.

(Xem tiếp trang 33.)

BÚC TƯ'ÒNG PHÍA TÂY ANH MỸ CHƯA PHÁ NỖI

hay không bao giờ

ĐỪNG ĐÃ PHÒNG THỦ THẾ NÀO ĐỂ

PHÁ NỖI?

CHỐNG VỚI MẶT TRẬN THỨ HAI?

Tuy chẳng bên nào — bên Anh-Mỹ cũng như bên Trục — nói rõ ra, song người ta đều giả-doan rằng nếu Anh-Mỹ mở được một mặt trận thứ hai, thì mặt trận ấy chỉ có thể mở được về phía Tây phía Bắc, nghĩa là suốt một giải duyên-hải từ Na-uy, suốt xuống mãi giáp Tây-ban-nha. Hoặc nói một cách khác là mặt trận thứ hai của Anh-Mỹ, tất sẽ chỉ là những cuộc đổ-bộ lên đất các nước Na-uy, Hà-lạp, Bỉ, hoặc Pháp.

Giả-thuyết đó không xa sự thật bao nhiêu, vì xét kỹ ra, thì Anh-Mỹ không còn có thể đánh Đức do những lối khác nữa. Giả-thuyết đó, trái lại, đã được sự thực xác-nhận rồi. Sự thật ấy là cuộc đổ-bộ của quân Anh-Mỹ lên bờ biển Dieppe ở phía Bắc nước Pháp, hồi 13 giờ 30 ngày 19 Août vừa qua.

Theo tin Ofi thì cuộc đổ-bộ này tuy có lớn hơn các cuộc đổ-bộ song mục-đích là để dò xét lực-lượng các công-cuộc phòng-thủ của Đức.

Vậy thì Đức phòng-thủ thế nào và có đủ lực-lượng ngăn cản các cuộc đổ-bộ của Anh-Mỹ ở mặt trận thứ hai không?

Trước hết, ta nên biết rằng, chẳng phải ngày nay Đức mới nghĩ đến mặt trận thứ hai mà Anh-Mỹ mới đề-khởi hồi gần đây.

Trước đây hai năm, khi Anh-Mỹ chưa có một ý-niệm gì về mặt trận thứ hai, Đức đã đề-phòng đầu vào đó đủ cả. Dọc suốt một giải bờ biển châu Âu từ Tây-ban-nha lên đến Na-uy, Đức đã lập những công-trình phòng-thủ vĩ-dại và kiên-cố.

Những công-trình phòng-thủ đó hoàn-toàn theo kiểu mới, làm đảo-lộn cả chiến-thuật phòng-thủ duyên-hải từ xưa đến nay.

Từ bao nhiêu thế-kỷ nay cho đến hồi đại-chiến 1914, cuộc phòng-thủ duyên-hải chỉ dựa trên cậy vào những khẩu đại-bác đặt ở trên bờ biển khi lâm sự thì nhà dạn ra ngoài khơi để ngăn chặn-thuyền bên địch

và những toán bộ-binh và kỵ-binh túc-trực sẵn-sàng, phòng khi địch quân vượt được vòng lửa, tiến được lên bờ, thì xông ra phản-công. Tất cả chiến-thuật thời xưa về mặt phòng-thủ duyên-hải chỉ có vậy thôi.

Chiến-thuật ấy tới nay nghiêng ra không có hiệu-quả theo như ý muốn.

Ngày xưa, người ta chỉ cốt ngăn không cho chiến-thuyền địch cập bến, không cho quân-địch bước lên bờ. Ngày nay, không thế. Người ta phải ngăn không cho chiến-thuyền địch nhìn thấy bờ biển từ chỗ xa xa. Bởi vì làm sừng đại-bác ngày nay rất xa và nghệ-hàng không đã tiến bộ một cách lạ. Để cho tàu địch bắc ống nhòm nhìn thấy bờ biển nước mình có thể là một mối nguy. Nên phương-pháp phòng-thủ duyên hải không thế khu-khư theo lối cũ được. Chẳng những phòng thủ trên bờ mà thôi, người ta lại phải phòng-thủ cả dưới đáy biển, trên mặt biển và trên không-rung nữa.

Như vậy, không phải là những khẩu đại-bác đặt trên bờ theo lối cũ, vô-dụng đến, có điều là chúng chỉ còn đóng một vai phụ-thuộc.

Các công cuộc phòng-thủ duyên-hải Đức đã thực hiện từ hai năm nay, suốt dọc duyên-hải châu Âu đều theo

Nhân có tin Hồng-quân đem chôn chiến-xa xuống đất, chỉ để hở miệng súng lên để bắn, công dụng có phần hơn những pháo-dài kiên cố nhất, Trung-Bắc Chủ-Nhật sẽ sau sẽ nói rất kỹ về những sự ích lợi của chiến-xa trong cuộc chiến-tranh hiện tại...

CHIẾN XA có từ bao giờ?

Những sự bí-mật về những đội quân chiến-xa của Đức — Cần phải có những điều kiện gì để điều khiển chiến-xa? — Chiến-xa tự động — Những trận đánh nhau bằng chiến-xa dữ dội từ xưa tới nay, từ Đông tới Tây v.v... Bao nhiêu sự mới lạ đó sẽ được nói rất rõ ràng. Các bạn sống trong đời mới đã theo dõi cuộc chiến-tranh này chắc sẽ vừa lòng lắm lắm.

phòng tuyến Staline ở Nga và sẽ dùng sự kinh nghiệm đó trong việc xây phòng tuyến mới này.

(Xem tiếp trang 33.)

HÃY ĐÓN:
TRUYỆN QUÊ
của TRẦN TIÊU
▼
JESUS CHRIST
tiểu-thuyết hóa cuộc đời của Đấng Chúa cứu thế
▼
Nhà xuất bản
LƯỢM LỬA VÀNG
thư từ và gởi-phiếu xin gửi về:
M. HÀ-VĂN-THỰC
49, phố Tien-Tsin, Hanoi

phương-pháp lồi-lấn đó, ai cũng phải công-nhận là vĩ đại.

Các khẩu đại-bác không-lò tằm bắn rất xa đặt trên bờ bề chỉ chực phun đạn ra xa từ tận chân trời khơi thăm, xung quanh có những tiểu pháo-dai lừng lừng bằng si-măng cốt sắt thật dầy, coi như bất khả xâm phạm chứa những súng đại-bác bắn tàu chiến và bắn phi-cơ. Phía trước, phía sau những khẩu đại-bác không-lò, có vô số pháo-dai, cái nọ cách cái kia vừa hết tầm súng, từ bờ biển lui vào trong nội-địa rất sâu.

Hết thấy những công-trình phòng-thủ đó đều che lấp rất cần thận. Không ai trông thấy một cái mớ nao đột khởi, một hồ nao lồm sồm. Tất cả đều như đất bằng cả. Ở trên phi-cơ nhóm xuống, trên chiến-thuyền nhòm vào hay trên quan-sát người ta cũng chẳng nhận rõ được gì, và chẳng một chỗ nào là tránh được tầm súng, và người ta đã cần-thận tính-toán cho hai khẩu súng, hai pháo-dai đối diện nhau, đều có thể đồng thời phun đạn. Như vậy, địch-quân đổ-bộ bất cứ chỗ nào, đều không tránh khỏi nguy-cơ.

Trước hết, quân đổ-bộ bị những hàng rào thủy-lôi ở ngoài khơi ngăn lối, rồi sau bị những đại-bác đủ cỡ, không-

lò, lớn và nhỏ bắn ra. Nếu một số quân địch thoát hiểm đặt chân lên bờ được, thì sẽ bị địa-lôi-phục nổ bùng lên, những khẩu súng liên-thanh nhà mỗi phút hàng ngàn vụn phát đạn, những lưu-đạn ném ra, những giáy thép gai ngăn cản, những đạn nảy lửa đốt cháy, những súng trường, súng tay vùn vùn... Quân địch sẽ bị làm mồi cho không biết bao nhiêu khi-cụ giết người, nếu không bị tan tành như

Các đại-bác ấy được che đậy cực kỳ cẩn thận, coi như bất khả phá hoại.

Đức lại có nhiều căn-cơ không-quân và nhiều phi-cơ phóng-pháo, và những đội quân chuyên-môn chống với quân nhảy dù, khiến người ta phải nhận rằng cuộc phòng-thủ kiên-cố vô song vậy.

Hôm ấy có cuộc thao-luyện quân-sĩ và cơ-quan phòng-thủ. Các đội bộ-binh hợp-lác với không-quân rất ăn nhịp, rất

nhạy chóng đặc-lực. Các nhà báo thấy vậy, ai nấy đều phải tấm tắc ngợi khen. Còi báo-dộng (lập) nổi lên. Chợt trong có 80 giáy đồng-hồ, la súng đại-bác các pháo-dai đã nhất loạt bắn ra như mưa, phi-cơ đã lượn như chuồn-chuồn trên không và bộ-binh cơ nào đội ấy đã sẵn sàng kháng-

chiến. Thật là mau lẹ chóng vánh, khiến mọi người mục-kích đều phải khâm phục trước cách phòng-thủ chu-đáo như vậy.

Người ta nói một trận thư-hai của Anh-Mỹ chỉ có thể thực-hiện một cách tốt lợi, khi nào Anh-Mỹ có một số phi-cơ đủ để chống với phi-cơ Đức và hệ-quyển quân mình, cũng thật nhiều chiến-xa để khi đổ-bộ thì phá-hủy những công-trình phòng-thủ của Đức trên bờ.

LÊ HÙNG-PHONG

Quân Đức đang l'p phòng tuyến phòng thủ miền duyên hải nước Pháp

xác-pháo, thì cũng không thể tiến lên. Nguy-hiểm nhất là khi giới phòng-thủ xoay quanh bắn đi các phía như mưa không luận là phương-hướng nào.

Một đày nhiều nhà báo trung-lập ở các nước được bộ

Lần này đèn lượm ngòi tằm sò Đông-Pháp

Anh vừa đổ bộ sang đất Pháp, ta cũng nên biết rằng quân Pháp đã nhiều lần đổ bộ và chực đổ bộ sang Anh

Hơn một thế-kỷ nay một võ-quan Pháp

đã định dùng 100 nghìn-khiêu chờ 10.000 quân, 2.500 ngựa, 200 đại bác và 15 ngày lương thực

Hiện nay mọi người đều tự hỏi: Không biết Đức có dám đổ-bộ sang Anh không và đổ-bộ, thì liệu có thành-công không. Thế nghĩa là ai nấy đều cho việc đổ-bộ sang Anh-quốc là một việc vạn nan, vì tất Đức đã dám mạo-hiêm thực-hành.

Cái việc vạn nan (hoặc cái việc mà ngày nay, người ta cho là vạn nan đó) trước đây người Pháp đã từng làm được một cách trôi-lọt êm-thắm. Và suốt mấy triều vua liên, việc đổ-bộ sang tận nơi, để trừ diệt thế-lực nước Anh, vẫn hằng là cái mộng của người Pháp.

Chẳng phải là vì ngày xưa đổ-bộ sang Anh là một việc dễ hơn ngày nay. Nếu công-cuộc phòng-thủ biên-cương ngày nay tiến-bộ hơn xưa, thì các phương-lực tiến-công cũng tiến-bộ không kém.

Vậy dù sao người ta cũng phải phục lòng dũng-cảm của người Pháp, ở chỗ đã dám làm và đã dám có ý-định làm một việc mà tới ngày nay, với chiến-cụ tối tân, chiến-lực chớp-nhoáng của Đức, người ta vẫn còn cho là một việc cực gian-nguy hiểm-trở.

Không mất một tên quân

Bấy giờ là tháng Novembre năm 1692. Jean Bart một tay hải-tặc cu khôi vữa lĩch chức Trung-tá hải-quân hạm-trưởng tàu *Entendu* nước Pháp. Trung-tá huy-dòng tàu chiến ra khỏi hải-cảng Dunkerque một cách hết sức khôn-khéo, để tránh khỏi gặp thủy-sư đốc Benhow cùng hạm-đoàn Anh don đường khai chiến. Nhưng vài giờ sau, hạm-đoàn Anh đuổi kịp. Một cuộc hải-chiến dữ-đội diễn ra trong ba tiếng đồng-hồ. Kết cục Jean Bart bắt được bốn thương-thuyền Anh cùng 800 thủy-thủ.

800 thủy-thủ ấy, ngày nay người ta gọi là tù-binh, Jean Bart chẳng thiết giữ lại làm gì, vì vô-ích. Trung-tá nghĩ cách thả họ ra cho rảnh mình, liền sai ghé tàu vào bờ biển xứ Ecosse để

cho họ lên bờ. Đoàn, ngại cho tàu chạy xuôi quá xuống phía nam, rồi bỏ neo tại cửa sông Tyne nước Anh. Muốn tỏ thân-oai cho dân Anh biết, ngài phái một toán quân đổ-bộ. Toán quân này do hiệp-sĩ Forbin chỉ-huy, trong 24 tiếng đồng hồ tiêu-hủy hơn 300 nóc nhà và phá-hoại hết mùa-màng miền ấy. Kể Jean Bart thu-binh trở về, ngày 24 Novembre tới Dunkerque điểm quân chẳng thiếu sót một tên nào, trái lại, đã thu một món chiến-lợi ước 100.000 Anh-kim.

Thật là một chiến-công không tiền khoáng hậu trong lịch-sử hải-quân nước Pháp và châu Âu.

ĐỀ ĐỒ BÔ SANG ANH

16 năm sau, Anh lại bị một trận thất điên bát đảo

Mười sáu năm sau, Vua Louis XIV nước Pháp lại định cho quân đổ bộ sang Anh một lần nữa. Lần này Pháp-Hoàng định đem quân sang tận nước Anh can-thiệp để đặt Jacques III là con vua Jacques II lên ngôi vua Forbin phụng-mệnh đem 6.000 quân đổ-bộ sang Anh, dù hiệp-sĩ biết rằng đó là một việc rất khó, song tán lên, nhà vua nhất định không chuẩn cho bãi binh.

Buộc lòng Forbin phải đem 30 chiến-thuyền ra khỏi Dunkerque, song nửa đường hải-đội Pháp gặp hải-đội Anh do đề-đốc Byang chỉ-huy, đông-mạnh gấp mấy. Một trận kịch-chiến diễn ra gây nên một cuộc phong-ba bão-táp dữ-đội trên mặt biển.

Quả bất địch cháng, hải-đội Pháp phải rút lui, song nhớ mưu lược và trí dũng của một hiệp-sĩ Forbin, hải-đội Pháp thiết lập có một chiến-thuyền, còn đều được vô-sự trở về Dunkerque.

Tuy thất-bại, song Forbin đã làm cho hải-đội Anh một phen thất điên bát đảo, và gớm sý oai-vũ của quân tướng Pháp.

URASIMA TARO

MỘT CHUYỆN NGẮN
NHẬT BẢN DO BẢO-
SON THUẬT LẠI
BẰNG THƠ (1)

Làng M зу — (Mizunoe) lập trên bờ biển,
Tỉnh Tango nước Nhật đời xưa,
Dân làng toàn-thể mến ưa,
Chuyên nghề chài lưới chài rùa độ thán.
Bọn câu cá có chàng tuổi trẻ,
Tay rành nghề sức khỏe ai qua;
Tên chàng: U-ra-si-ma (Urasima),
Thường câu nhiều cá hơn là anh em.
Số cá ấy thử đem so sánh,
Mấy người kia phải đánh một tuần.
Bạn bè trang lứa đều ưng,
Taro hết dạ vì chưng hiền lành!
Trừ câu cá day qua việc khác,
Taro không hề chịu sát-sanh,
Muống-chim loài vật cho dành,
Chàng thường khuyên nhủ đồ đánh anh em.
Đừng tình-nghịch đem lòng tàn ác,
Mà sát sanh hại vật làm chi;
Chàng nào có đem xia gi,
Lại còn ngạo-nghe nhiều khi nữa là!

Hè, một buổi chiều tà êm-ả,
Vác cần câu bươn bả về nhà;
Taro gặp lũ lâu-la,
Reo hò nhộn-nhip rất là vui thay!
Liền bước lại xem rày cho rõ,
Thấy một con rùa nhỏ lẫn tròn:

Xung quanh lũ trẻ lon-con,
Chân đá tay đập lại còn cười vang!
Lòng thương-hại rùa đang lằm nặn,
Taro liền khàn-khoản nài xin:
« Các em mưa hầy thương tình,
« Rùa con nhỏ đại hành-hình lằm nhĩ!
« Thà nó ra một khi làm phước,
« Cho nó hoàn lại được tự-do;
« Hai chi thử giống rùa bò,
« Chết oan tội nghiệp, hay ho nỗi gì? »
Mặc những tiếng rừ-rừ năn-ni,
Của Taro ớn-ý van-ơn;
Chàng nào đếm xia thiệt hơn,
Mặc tình chơi nghịch chẳng sỡn chẳng xiêu!
Nhưng trong bọn có thằng nhiều lười
Liền đứng ra hình mũi đáp rằng:
« Rùa này sống chết cùng chàng,
« Hai gì đến chủ mà ngăn trở cá? »
Rồi bọn trẻ hét la xúm lại,
Đánh rùa kia khi nãy còn hơn;
Taro suy nghĩ nguồn cơn,
Bọn này há dễ khuyển lon đàng nào!
Liền vui vẻ ngọt ngào êm-ái:
« Nay các em bán lại cho ta;
« Lấy tiền ăn bánh ăn quả;
« Con ngon còn thích hơn là rùa con ».
Miệng thì nói, tay liền mở túi,

Lấy xu rã mấy cắc trao liền;
Chàng dường như bị thôi-miên,
Hơi đồng lời kéo đều liền ưng ngay.
Đem rùa lại để rày trước mặt,
Lấy tiền rồi im-bặt kéo đi;
Taro thỏa chí vậy thì,
Vuốt ve rùa nọ một khi nói rằng:
« Nay rùa hồi biết chẳng tao đã?
« Cứu mày ra khỏi ngõ tử-hình,
« Thế là mày được trường-sinh,
« Hơn loài vật khác sanh-linh ở đời!
« Lũ quỷ-sư vậy thời khi nãy,
« Muốn thâu ngay kiếp sống mày đi,
« Nhờ tao thoát nạn giải nguy!
« Cho nên cỡi tạm mi thì còn lâu.
« Nhà cửa đâu ta đưa mi lại,
« Giờ về sau đừng đại nghe không?
« Sa-cơ lằm phải vào vòng.
« Người ta bắt buộc ai hồng cứu mi! »
Miệng vừa nói chân thì rảo bước,
Đem rùa ra giòng nước bển-khoi;
Nhẹ tay thả xuống, rùa bơi,
Lội qua lội lại đoạn thời biệt-tạm!
Taro đứng trầm-ngâm hề-hở,
Rồi lần đi thông thả về nhà;
Hoàng-hôn bao phủ chiều-tà,
Ta-o nhớ chuyện vừa qua loạ lòng!

Sáng hôm ấy vàng hồng lơ-rạng,
Mườn hào quang chói sáng chân trời;
Taro thường lệ buổi mai,
Thuyền con ra biển vậy thời buông câu.
Trời với nước một bầu xanh ngắt,
Nước cùng mây một mặt in nhau;
Biển êm chẳng có sóng gào,
Khí trời ấm-áp nhuộm màu vui tươi,
Cảnh tốt đẹp gọi người ưa thích,
Thuyền Taro bơi lừ ngoài khơi;
Mênh-mông mặt biển chân trời,
Bỏ thuyền các bạn vậy thời sau xa!
Lòng khoan-khoái thiết-tha nhớ lại,
Chuyện giải nguy cứu hại cho rùa;
Kiếp người ngắn-ngủ hơn thừa,
Nào ai mà được như rùa sống lâu!
Đang mơ-mộng chợt dẫu nghe tiếng,
Gọi Taro dưới biển rõ ràng;
Ngần-ngá trong triều dợn-dàng,
Theo chiều gió nhẹ đưa sang lên thuyền,
Đứng phất dấy Taro liền ngo,
Nhìn bên bên dẫu đó kỷ càng;
Từ bề trời nước mênh-mang,
Bóng người nào thấy dạ càng hãi-kinh!
Hay tiếng của hồn linh ta đấy,
Chớ người dẫu có thấy một ai?

Chàng bèn bắt mắt trông rày,
Mạn thuyền xem thấy rùa nay lại gần.
Taro vội ăn cần han hỏi:
« Phải rùa mấy kén gọi tao chăng?
« Gật đầu rùa mới đáp rằng:
« Tim ngài đáp tạ ân bằng Thái-sơn!
« Nhờ ngài đã ra ơn cứu tử,
« Thoát khỏi tay kẻ dữ toàn-sinh;
« Rùa tôi chỉ xiết cảm-tình,
« Lấy gì báo đáp, muôn nghìn ân-sâu!
« Nghe rùa nói mấy câu nhơn-ngãi,
« Taro liền đáp lại: Rùa ơi!
« Mày là giống vật ở đời,
« Biết ơn biết nghĩa vậy thời qui thay!
« Mời mày kip lên rày chèo thuyền vãn,
« Hút thuốc chơi có bạn với tao;
« Rùa nghe bấy lộ âm-hao,
« Đáp rằng thích rượu, thuốc nào có ham!
« Lúc vui về rùa đem chuyện hỏi,
« Đền Long-vương nơi cõi diêm-la,
« Nhà cao cửa rộng rờm-ra,
« Ngài đã có thấy vậy mà hay chưa?
« Nghe rùa hỏi thừa vạ liền nói:
« — Rằng chưa hề thấy cõi D-êm đình;
« Chắc là cảnh ấy đẹp xinh,
« Lạ lùng diệu-viên lộ trĩnh phải không?
« — Vậy thì tôi sẵn lòng hương-đạo,
« Đưa ngài chơi đi rạo xem qua;
« Kỳ quan vũ-trụ diêm-la,
« Nội trong giây phút thì là đến nơi.
« — Tao thích lắm, rùa ơi đa tạ!
« Lòng hảo-tâm quý hóa của mày;
« Song lẽ nhớ kỹ điều này,
« Tao không biể' lặn như mày thì nguy?
« — Ngài chớ sợ lồm chi việc ấy,
« Cối lụng tôi sẽ thấy vẹn toàn;
« Lo chi lộn lộn rộn-ràng,
« Tôi nguyện đảm-bảo mọi đảng không sao.
« — Lưng mày nhỏ lẽ nào cỡi dặng?
« — Ngài cứ lên rồi hẳn biết nguy;
« Nghe rùa quá quyết mới hai;
« Taro chăm-chú nhìn rày xem sao.
« Chàng trông thấy q thay kinh-ngạc,
« Rùa lớn lên chừng-chực rõ ràng,
« Người ta cỡi được dễ dàng!
« Taro vững dạ với vong trèo lên,
« Rùa bò lại một bên mặt nước,
« Nhảy xuống liền vượt thẳng bề sâu;
« Hai người đi được hồi lâu,
« Hiện ra cảnh-vật nhiệm-mầu xiết-bao!
« Qua một cửa lớn-lao đồ xô,
« Thấy nước đen ăm-lộ xa xa;
« Trống như sườn núi chẳng ngoa.

Taro hôn hờ hờ mà rủa rì !
 — Đây có phải là nơi cung-điện,
 Đền Long-vương ẩn-hiện kia chăng ?
 Rùa-bén vui vẻ đáp rằng :
 Mãi hiệp là đối nóc đền Long-vương.
 Giờ đã tới trung-vương thủy-phủ,
 Xin mời ngài đi dạo từ đây,
 Rùa bên vào cửa phía tây,
 Nói càng linh gác : ông này nhân-gian.
 Người ở dải Phù-tang Đông-á,
 Tên Taro đánh cá hằng ngày,
 Lệnh trên phân dấy lời rầy,
 Rước chàng xuống chốn Diêm-dải rạo chơi.
 Xin mấy chủ nhân lời tiếp đãi,
 Thượng-khách phẩm của đức Long-vương,
 Vui lòng chi nể đưa đường,
 Ông vào bề-kien cho 'ường Long-nhan.
 Linh vật vũ đưa chàng vào trước,
 Quan cận - thần ra rước
 đón chào :
 « Chàng tốt hân - hạnh
 làm sao :
 « Được chàng vượt biển ba-
 đào xuống đây,
 « Viếng Long-vương cung phen
 này cho biết,
 « Nhờ anh rùa chẳng tiếc
 công lao :
 « Bề sâu muôn dặm nãi
 bao,
 « Mời được khách quý còn nào
 vui hơn !
 « Vời qui khách theo chân
 vào điện,
 « Thăm Long-vương trò chuyện trước sau.
 Taro trầm-lĩnh đi vào,
 Căn phòng tráng-lệ khác nào cảnh-tiên,
 Nhìn từ phía lão-liên trông thấy,
 Nàng công-chúa đứng đấy chờ chàng,
 Dung-nhan kiều-diễm ai đang,
 Tóc đen bỏ xỏa hai hàng bên vơi.
 Mặc bộ do thất dải xanh dơi.
 Lần xếp còn từng đợt chỉ vàng !
 Da-dương tiếng nói như đàn.
 Ngân-ngà êm-dì nghe càng mê-mạn !
 Olohime lên nàng công-chúa,
 Con gái yêu của Đức Long-vương :
 Taro trông thấy tỏ tường,
 Hồn xiêu phách lạc tìm đường lên mây !
 Chàng sửng sốt ngất ngây như thuốc,
 Trót giờ lâu mới gương vãi chào :
 Nhưng chưa kịp nói làm sao,
 Công-chúa liền với dắt vào phòng riêng.
 Mời Taro ngồi liền bên cạnh,
 Olohime lanh-lảnh nói rằng :

« Còn chi vui thú cho bằng,
 « Được ngài đến viếng vô ngàn qui thay !
 « Thường nghe nói lâu nay nước Nhật,
 « Sản-xuất ra nhiều bậc vĩ-nhân ;
 « Xưa nay chưa có dịp gần,
 « Người trong qui-quốc một lần đến đây.
 « Nay ngài đến nơi này có lẽ,
 « Người đầu tiên hoặc kẻ cuối cùng,
 « Biết ngài là bậc anh-hùng,
 « Cứu rùa thoát nạn đã cùng phần qua !
 « Lại chẳng nề dâng xa bề thăm.
 « Xuống viếng thăm nước của phụ-thân !
 « Chúng tôi tiếp đãi ăn-cần,
 « Phương-dông khách quý một lần cho cần.
 Nghe Công-chúa phân-trần tao nhã,
 Taro nhận diện-mạo khả-quan ;
 Mỹ-miền công-chúa đoan trang,
 Lòng chàng khoái-lạc muôn ngàn xiết bao !

Tường mình đang ở vào giấc mộng,
 Liên vợi-vàng trịnh trọng phân quai :
 « Thịnh tình cảm-tử chẳng ngoa,
 « Công-nương tiếp đãi tôi mà thế nì.
 « Tôi nào dám đều gì hy-vọng,
 « Bởi tôi là lao-dòng binh-dân :
 « Là người ở cõi dương-trần,
 « Hạnh phúc mà đáng một lần đến đây.
 « Trước cảnh vật thế này đẹp đẽ,
 « Thỏai tâm-tĩnh của kẻ ước ao :
 « Đền-dải tráng-lệ làm sao,
 « Chưa từng trông thấy cảnh nào đẹp hơn !
 Mu' n' tỏ tình keo-son duyên ái,
 Cầm Taro ở lại diêm-dĩnh ;
 Công-nương bày tỏ sự tình,
 Cho Taro biết ý mình thế nao :
 « Nay qui khách, lẽ nào phân giải,
 « Ở lại đây hay phải hồi quê ?
 « Xứ này là xứ ch' nọ hề,
 « Giã nua buồn giận xuân-huê cả đời

« Nể qui khách nhận lời ở lại,
 « Nguyên trăm năm kết-ngãi tao-khang :
 « Cùng nhau chung hưởng giàu sang,
 « Trường-sinh hạnh-phúc rõ-ràng tương-lai !
 — Tôi còn có gì may hơn nữa,
 « Sung sướng bằng thường bữa gần ngày :
 « Lòng tôi cảm-dộng hân-hoan,
 « Đãi-gương soi đến phận hàn viển-phang !
 Giữa một sân trang-hoàng lịch-sự,
 Taro cùng công-chúa tự-tĩnh :
 Nể-tự ăn mặc rất xinh,
 Áo quần đều thấy giống in một mẫu,
 Sắp hàng ngũ càng nhau tiễn đến,
 Dáng từng mẫm mỹ vị cao-lương,
 Ấy là lễ cưới phổ-trương,
 Gái trai hiệp-mật một đường hân-hoan.
 Nào âm-nhạc, nào ban vũ-nữ,
 Chọn lựa rờng 'tài-lữ trứ-danh :
 Xướng ca nhảy múa dành dành,
 Taro công-chúa đồng hành dạo qua
 Ngắm cảnh vật kỳ-hoa dĩ-thảo
 Đền-dải loan mã-nào san-hồ ;
 Trảng, vàng, xanh, đỏ nhấp-nhỏ,
 Trăm tầng cao thấp kinh-đô Diê-thành !
 Toàn vách cần long-lanh ngọc báu,
 Chứa sáng ngời muôn đạo hào-quang :
 Cối trần nào dám sánh đang ;
 Không sao tả hết muôn ngàn đẹp xinh !
 Cảnh hoa-viên trông nhìn càng lạ,
 Đủ trân cam hoa quả bốn mùa ;
 Lý, đào hoa quả say sưa,
 Thơm tho tươi thắm tranh đua nở 'ân !
 Giọng lưu lo oanh-vang thành-thót,
 Đan-sơn-ca nhảy nhót trên cành,
 Chập-chờn đàn bướm tình ranh,
 Gặp hoa tai nhí trông càng say mê !
 Những rặng cây nào-nề yên lặng,
 Giữa mùa hé ảnh nắng nồng-nôn !
 Tiếng ve tiếng dế nhịp-nhàng,
 Vang tai diếc ọc nghe càng tho-lường !
 Những thời-tiết khác thường thay đổi,
 Đủ bốn mùa luân-chuyển xây vùn ;
 Hằng ngày đời cụ hay lán !
 Taro loại hưởng muôn phần vinh hoa !
 Chàng quên cả cửa nhà cha mẹ,

Quên rằng mình là kẻ đi cầu ;
 Khó khăn bản tiện dài dàu,
 Quên làng, quên nước, quên cầu thăm-tỉnh !
 Ba ngày qua thỉnh lĩnh nhớ lại,
 Nhớ quê hương chẳng phải than thăm :
 Mẹ cha đau bạc hoa-rám,
 Ba ngày rồi biết có làm sự gì ?
 Ta không thể ở li đây được,
 Mau sắm xanh cất được hồi quê :
 Taro buồn-bã ù-ê,
 Vao phòng lễ phép về về người yếu :
 « Nay công-nương mĩ-miền dâng quí,
 « Rõ biết nàng chung-thủy cùng tôi,
 « Ở đây sung sướng vô hời,
 « Nhờ nàng đối-dãi với tôi mọi dang !
 « Lòng thăm-cảm muôn ngàn ân ái,
 « Nhưng hiem vì thương nhớ mẹ cha :
 « Quê nhà tựa cửa trông ra,
 « Trông con mau trở về mà đoàn-viên !
 « Tôi không thể ngồi yên đây mãi,
 « Giã từ nặng tôi lại dương gian ;
 « Công-nương tra lệ đôi hàng,
 Thốt ra mấy tiếng dĩa dàng dễ thương :
 « Đây có lẽ chàng không vừa ý.
 « Hay đều gì nghĩ-kỵ chẳng vui ?
 « Nền chàng kiêu chuyên 'hào lư,
 « Bỏ em ở lại ngắm-ngài phòng loan !
 Nghe công-chúa diu dàng năn nỉ,
 Taro còn suy nghĩ cân phân,
 Làm trai sanh giữa cõi trần,
 Thờ cha kính mẹ là phần nam-nhĩ,
 Tình với Hiền vẫn dĩ đủ cấp.
 Hiền nặng hơn Tình gấp ngàn lần :
 Taro không thể ngại ngần,
 Nắm tay công-chúa phân trần khuyên lơn :
 « Nay em g, bớt cơn bi đát,
 « Tôi chẳng hề phụ bạc em đâu :
 « Về thăm cha mẹ tôi lâu,
 « Rồi thì trở xuống giao đầu cùng em !
 Biết không thể đem lòng luyến-ái,
 Vì Taro đành phải hồi quê,
 Công-nương mặt ư mây ề,
 Tặng chàng báu vật chi về làm tị :
 « Nay của qui em xin gởi lạng,
 « Và đôi lời cần dặn thiếp tha :

« MÓN THUỐC BỒ CỦA NAM,
 PHỤ, LÃO, ẤU DO NHÀ THUỐC

ĐỨC-PHONG

BÁN BUÔN, BÁN LẺ ĐỦ THUỐC ĐÔNG
 THUỐC BẢO CHẾ VÀ CÁC THUỐC SẴN

45, phố Phúc kiến Hanoi phát hành

Các cụ nên dùng :

THUỐC ĐẠI BỒ ĐỨC-PHONG 1\$50

Các cụ nên dùng nhiều nên dùng :

THUỐC BỒ-THẬN ĐỨC-PHONG..... 1, 50

Các bà, các cụ nên dùng :

THUỐC ĐIỀU-KINH BỒ HUYẾT..... 1, 20

Các cụ phải dùng để bổ sung thuốc

THUỐC BỒ TỶ TIÊU CAM..... 1, 00

« Mong chàng nhận lấy gọi là,
 « Chút tình kỷ-niệm đời ya buổi đầu !!
 Nàng tỏ dấu buồn rầu kinh cần,
 Trao Taro một hộp bằng cây;
 Màu sơn trói đỏ hây hây,
 Bên ngoài có buộc sợi giây tơ-diều,
 Còng-chứa lại còn nhiều cần-dẫn,
 « Chàng nên vàng không dặng mở ra,
 « Lỡ tay nguy hiểm vậy mà,
 « Chẳng toàn tình-mạng ắt là khôn thay !
 Nhận lấy hộp thề rày chẳng mở,
 Taro liền hăm-hở ra đi;
 « Giã-từ còng-chứa một khi,
 Thẳng ra cửa biển vậy thì ruổi dong !
 O-ohime đau lòng thương tiếc,
 Lòng thị-ly tiễn biệt Taro,
 Đến nơi bãi biển nhấp-nhó,
 Thấy con rùa lớn lội vô rước chàng.
 Lên lưng đoạn rùa bằng ngang biển,
 Nhắm hướng đông thẳng tiến một chui;
 Xa xa dưới lượn thủy-triều,
 Nóc đền Diêm-chúa biến lần trong sương !
 Rùa cứ việc thẳng đường dương-thế,
 Taro nhìn thấy rặng quê nhà,
 Mấy hòn núi nhỏ hiện ra,
 Chân trời xa tít thật là vui thay !
 Rùa đưa chàng vào ngay vịnh nhỏ,
 Nơi hằng ngày chàng vẫn tới lui;
 Lòng chàng sung sướng ngậm ngùi,
 Nhảy ngay lên đất, rùa lui Diêm-đỉnh !
 Trông bốn phía chàng liền kinh hãi,
 Nhìn trần trần kẻ lại người qua;
 Lạ làng chưa biết thật ngoa,
 Trước đây bốn bữa người ta biết chàng,
 Nay ai nấy trong làng đều lạ,
 Chàng kinh tâm bươn-bả về nhà,
 Vẫn còn chỗ cũ không ngoa,
 Chàng lên tiếng gọi: Ba ơi con về !
 Rồi tiến vô không hề ngần-ngại,
 Gặp một người đứng tại cửa thềm;
 Taro bối-rối càng thêm,
 Hay là cha mẹ dời nhà đi chăng?
 Liền bước đến gần-khoan chào hỏi:
 « Chủ nhà đây tên gọi là chi !
 « Sao mà đi hoặc thế nì;
 « Trước đây mấy bữa nhà thì của tôi?
 « Nay đã dọn đi rồi thì phải?
 « Ngại vui lòng chỉ lại nơi đó;

« Tôi là Sima Taro,
 « Chắc ngài đã biết nói phở chi nhiều?
 Người lạ mặt ra chiều ngờ ngẩn,
 Nhìn Taro thơ-thần đáp rằng:
 « Anh là Taro thiệt chăng?
 « Hay là giễu-cợt nói xằng với tôi?
 Người lạ mặt cười rồi liền tiếp;
 « Quả làng này kiếp trước đã lần:
 « Taro chàng ấy đi cầu;
 « Bề đống biệt lách còn dấu đến rày !
 « Ba thế kỷ đến nay tình chẵn,
 « Lễ nào rày còn dặng hườn sinh?
 Taro nghe nói thất kinh,
 Ngần-ngơ chàng lại tưởng mình chiêm-bao !
 Sự đen trắng lẽ nào chưa rõ:
 « Mong nhờ ông bày tỏ phân-minh;
 « Cho tôi dặng rồi đời tính.

Nhà sản xuất lớn các thứ áo-lì-cô (pull-overs, chemisettes, slips, maillots, v.v...) chỉ có...
Hãng PHUC-LAI 87-89 route de Hué — Hanoi
 BÁN BUÔN KHẮP ĐÔNG - PHÁP — AO TỐI KHÔNG ĐAU SÁNH KIP BẢNG

« Taro lên ấy chính mình là tôi.
 Nhìn Taro một hồi bên nói:
 « Tôi nào tưởng câu chuyện lôm sào:
 « Phiệt hư chán quá thế nào,
 « Taro đã chết đã bao lâu rồi !
 « Hay là hồn nó tái hồi có lẽ,
 « Giã-sử chàng cặn-kế chếp ghi;
 « Trong làng mình-bạch vậy thì,
 « Ba trăm năm trước còn gì nghi-nan !
 Nói thế đoạn nào màng chân giả,
 Người lạ kia quảy quai bỏ đi,
 Taro sững-sốt ai-bi,
 Hãi hùng mới biết chuyện thì xảy ra !
 Ba ngày dưới Diêm-la gần ngủi,
 Trên trần-hoàn là mấy trăm năm;
 Nay về tìm kiếm hồi thăm,
 Thì ra con cháu đã năm bảy đời !
 Còn cảnh nào trôi-vời hơn nữa,
 Taro toan sắp sửa lại đi;
 « Biền đông trở xuống vậy thì,
 Người giàu hợp mặt còn gì vui hơn !
 Rồi quảy quai lơn-ton ra bãi,
 Nhìn nước trời rộng rãi minh-mang,
 Làm sao đi dặng rày toàn?
 Nếu không rùa nọ dẫn đường thì nguy !
 Vung nhớ lại xiết thì mừng rỡ,
 Vặt bầu kia của vợ tặng cho;
 Dặn ta đừng có lò mò,
 Mở ra ắt phải hại to chàng vừa !
 Nay hoàn-cảnh đầy-dưa đến đời,
 Lễ nào ta cõn sự nổi gì;
 Mở ra may dặng vậy thì,
 Vặt này sẽ giúp ta đi đến nang.
 Rồi chầm rãi kỹ-càng tháo mở,
 Cẩn thận chàng hé mở hột lên;
 Đoạn chàng nép lại một bên,
 Một lần khời lìm bay lên cuộn quàng.
 Màu tốt đẹp xây vùn theo mãi,
 Gần Taro chẳng chịu bay xa;
 Sau cùng khời lại tỏa ra,
 Như hơi nước biển bay mà biết lăm !
 Với cái tuổi hăm-nhăm cường-tráng,
 Với tâm hồn mạnh dạn đầy dà;
 Taro bỗng hóa ông giã,
 Mặ' nhẵn, tóc bạc, da mồi, lưng cong !
 Rồi trên bãi bề dặng chàng xấu,
 Tay chân đều dịu nhừ lất hơi,
 Giã-từ thế tạm nghỉ ngơi,
 Ngần thu an giấc một đời thiếu-niên !...

LÊ BẢO-SƠN

(1) Nguyễn Văn «Thế-Giới-Ngữ» (Espé-anto)
 — Tác-giả: Cif Tosio.

BÒ THẬN TIÊU ĐỘC

Thuốc hoàn uống; tiêu hết nhiệt độc, ngứa lở nóng nảy do đi độc hoa liễu còn sót lại ở thận, ở máu phát ra. Mỗi hộp 0\$60, nửa tá 3\$, cả tá \$300 gửi tỉnh hoặc giao ngân.

Nhà thuốc TÊ - DÂN

N° 131, PHỐ HÀNG ĐÔNG — HANOI
 Đại-lý: Hải-phong: Mai-Linh 60-62 Cầu-đất, Nam-Định: Việt-Long 28 Bến-chải, Phú-thọ Vạn-Thọ 86 gần tỉnh, Huế — yển Chai-Trưởng 36 gi Marchand.

Phấn Murat và Super-Murat

Đây là một sự thành công hoàn thiện trong khoa hóa-chế đồ trang điểm. Các phụ-nữ qui phái có thể đem tất cả sự tin dùng cả mình vào 2 thứ phấn

MURAT VÀ SUPER-MURAT

Chất phấn rất nhẹ, mới tô-m có duyên đời rất lền nắn, gió không làm mau phai, lại có tài làm cho da mặt càng tươi trẻ thêm mãi. Phấn MURAT có ba màu: (trắng, hương da người) để dể cho mau lợt khi thường ngày đi ra. Phấn SUPER MURAT có đến bảy màu để chọn lựa, để dể nhưng lúc sang hơn, như đi dự tiệc, đi xem hát v.v. Những bà ci ưa dùng dôi phấn dể khoe, nên dôi phấn Super-murat thì sẽ dôi được khác.

Phấn MURAT giá: 1\$50

Phấn SUPER - MURAT giá: 2\$50

KHẮP CỬA HÀNG LỚN ĐỀU CÓ BÁN:

Tổng phát hành Nam-ky Etablissements RISON
 146, rue d'Espagne Saigon

Tổng phát hành Bắc-ky, Ai - lao: Ets. VẠN HÓA
 8, rue des Cantonnais Hanoi

Tổng phát hành Trung - ky: Ets TỬ - SON
 Ph-n - Rang

SAVON DENTIFRICE
 EXTRA-DOUX
 DE GOUT FRANÇAIS

AGENTS (ETS TU SON - PHANRANG
 GÉNÉRAUX ETS RISON 146 ESPAGNE SAIGON
 MAISON TONG-AN 62.TIEN-TSIN.HANOI

Vương-Dương-Minh

Về thuyết «Tri Hành hợp-nhất»

XXVIII

III. — Vì sao sự biết với sự làm chỉ là một việc

QUÁN-CHI

Ái đã xem qua học-thuyết của Tôn-Văn, người sáng tạo ra Trung-hoa Dân-quốc từ 1911, có lẽ nhận thấy tư-tưởng họ Tôn có nhiều

chỗ sơ sót ở cái học Dương-minh. Nhất là về vấn đề tri hành.

Cổ-nhân nói: «**Biết dễ, làm khó** 知易行難».

Ngược lại ý kiến ấy, Tôn-Văn bảo «**làm dễ biết khó** 知難行易».

Tôn lấy những việc sinh-hoạt tầm thường để chứng tỏ rằng người ta không làm được, là vì chưa biết rõ cần dùng cách nào thế nào. Nếu quả biết đến nơi đến chốn thì đã làm được rồi, không khó.

Lý-thuyết ấy phảng phất tư-tưởng tri hành của Dương-minh, ta có thể thấy trong câu chuyện nói với Từ-Ái thuật ra sau đây.

Trong những học-giả thờ Dương-minh làm thầy, Từ-Ái là bậc thông-minh mau hiểu nhất, người ta đã ví như Nhan-Hoàn của Khổng-tử.

Thế mà thuyết Tri-hành hợp nhất, thoát nghe Ái cũng bỡ ngỡ chưa hiểu, sau cùng các bạn đồng-môn bàn bạc mãi, vẫn không quyết-định ra lẽ nào phải, lại đến hỏi Dương-minh.

— Tại sao mà không hiểu, nhà người thử nói ta nghe! Dương-minh hỏi.

Từ-Ái nói:

— Tôi nghĩ người ta sinh ra ở đời, ai cũng biết ở với cha mẹ phải hiếu, ở với anh em phải đễ, nhưng có người không hiểu được, không đễ được, như thế thì tri với hành phân-minh là hai việc.

Dương-minh đáp:

— Thế là đã bị tư-dục cách trở, chứ không phải bản-thể của tri-hành. Không khi nào có cái biết mà không làm. Biết

mà không làm, ấy là chưa biết. Thánh-nhân dạy người ta tri-hành, là cốt phục lại cái bản-thể ấy.

Sách Đại-học đã có câu bày tỏ cho chúng ta biết thế nào thật là tri hành. Tức là câu nói: «**Như thích sắc đẹp, như ghét hơi** 如好好色如惡惡臭».

Mắt ta thấy sắc đẹp là việc thuộc về phần tri, bụng ta thích sắc đẹp là việc thuộc về phần hành.

Phải biết ngay lúc trông thấy sắc đẹp, ta đã có ý thích rồi; không phải sau khi trông thấy rồi mới lập-tâm để thích.

Mũi ta ngửi hơi thối là việc thuộc về phần tri, lòng ta ghét hơi thối là việc thuộc về phần hành.

Ngay lúc hơi thối bay qua trước mũi, ta đã sẵn lòng không ưa rồi; chẳng phải đợi sau khi ngửi phải hơi thối, bấy giờ ta mới lập tâm ghét nó.

Vì dụ một người ngạt mũi, tuy thấy đồng phân đồng rác ở phía trước, nhưng lỗ mũi tắc-tịt, chẳng từng ngửi thấy hơi hám gì cả, tự nhiên không ghét gì lắm, chỉ vì không từng biết hơi.

Ngay như ta khen người này biết hiếu, người kia biết đễ, thì tất nhiên họ phải là người đã từng làm việc hiếu đễ rồi, mới có thể khen họ biết hiếu biết đễ được chứ.

Một người chỉ khéo nói chuyện hiếu đễ ở ngoài môi đầu lưỡi, chẳng có lẽ nào như thế mà ta cũng cho rằng họ biết hiếu đễ cho được?

Lại như biết đau, tất phải trước hết tự

minh có thấy đau, rồi mới biết thế nào là đau. Biết rét, tất phải trước hết tự mình có biết rét, rồi mới biết thế nào là rét. Biết đói cũng thế: tất là mình đã thấy đói trước, rồi mới biết đói.

Như thế tri hành rõ ràng là một, phân nó ra làm hai sao được?

Đó là cái bản-thể của tri hành, không bị mọi điều tư-dục trở ngại che lấp nó đi vậy.

Thánh-nhân dạy người tất phải như thế mới gọi được là biết; không thế thì chỉ là chưa từng biết. Điều ấy thật là công việc khẩn thiết mà người học-vấn phải hiểu.

Bây giờ người ta cố gán cổ ra nói tri hành là hai việc, ta cần phải thuyết-minh cho người đời biết rằng nó chỉ có một, là vì sao thế? Bởi vậy, phải biết tôn-chỉ ta lập-ngôn bởi lẽ gì. Nếu không biết tôn-chỉ lập-ngôn, mà chỉ nói một, nói hai, nào có được việc gì đâu!

Thế mà Từ-Ái vẫn chưa hiểu hết cái nghĩa tri-hành hợp nhất của Dương-minh, cho nên lại hỏi:

— Cổ-nhân chia tri-hành làm hai là cốt để cho người ta thấy rõ từng cái cho được rành mạch: một cái hành để làm công-phụ của cái tri, một cái hành để làm công-phụ của cái hành (一行做知的工夫, 一行做行的工夫), có thể thì công-phụ mới rõ rệt. Có phải thế không?

Dương-minh trả lời:

— Thế là sai mất tôn-chỉ của cổ-nhân rồi. Ta vẫn thường nói: tri là chủ-ý của

hành, hành là công việc của tri. Tri là hành mới bắt đầu, hành là Tri đã kết-quả (知是行始, 之行是知之成).

Một khi đã hiểu được chỗ đó, thì chỉ nói một cái tri, là đã có hành nằm bên trong rồi; chỉ nói một cái hành, cũng đã có tri nằm bên trong rồi.

Nên biết sơ-dĩ người xưa đã nói cái tri, lại nói cái hành, chỉ vì thế-gian có hai thứ người cần phải phân rõ tri hành cho họ mới hiểu.

Một là thứ người mù mù mịt mịt, nhắm mắt làm việc theo ý mình, chẳng chịu suy nghĩ xem xét, thế là làm mò làm càn. Vì thế, đối với họ phải nói tri rồi mới có thể hành được đến nơi.

Hai là thứ người mơ mơ màng màng, chỉ suy nghĩ những chuyện vợ vờn không đầu, chẳng chịu thực-hành một việc gì bao giờ; suốt đời chỉ khéo nghe hơi bất hống. Thành ra với hạng này, phải nói có hành thì tri mới là chân-thực.

Đó là chỗ cổ-nhân bắt-đặt dĩ mà phải nói riêng tri hành, cốt để chữa điều thiên-lệch, cứu chỗ sai lầm của người đời. Nếu thấy rõ cái ý như thế, thì chỉ nói một câu là đủ.

Người bây giờ đem tri hành phân ra làm hai, cho rằng trước hết phải biết đã, rồi mới có thể hành sau. Nghĩa là trước phải bàn luận tập rèn để tìm lấy sự biết, đợi khi nào thật biết mười mươi, bấy giờ mới bắt tay vào sự làm; bởi thế mà trọn đời họ không hành và cũng không tri.

Cái bệnh ấy không phải một chứng bệnh nhỏ, và đã lâu đời rồi. Nay ta xuống lên tri hành hợp nhất, chính là bài thuốc đối chứng lập phương, chữa bệnh cho đời vậy.

Và lại bản-thể của tri-hành, nguyên nó như thế, chẳng phải ta bỗng không bày vẽ ra đâu. Nếu hiểu rõ tôn-chỉ ta rồi, dù nói ngay tri hành là hai cũng chẳng sao, mà thật nó chỉ là một. Trái lại, không hiểu tôn-chỉ, thì cho nói ngay là một đi nữa, cũng chẳng ích gì, bất quá nói chuyện suông thế thôi.

MỜI CỎ BẠN:

Thăng Phụng

Tiểu-thuyết giáo-dục của
NGUYỄN ĐỨC-QUỲNH

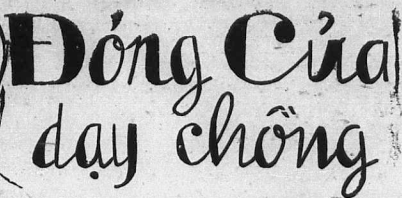
«Thăng Phụng» đã chịu giáo-huấn của đời của dân đồng, của hệ phổ-nhiên hơn là giáo-huấn trong gia đình. Giáo-huấn của đời đã không dạy nó từ 55-mười, ở Phức-dục, ở Chi-khai, mà chỉ bắt nó tin ở Sưu-mạnh.

Sách in vào loại

mỹ-thuật — Dày hơn 200 trang — GIÁ 1500

HÀN-THUYỀN XUẤT BẢN CỤC

71 PHỐ TIẾN-SINH — HÀ NỘI

(Tiếp theo)

Sau khi đi Tô-tà lấy phần thư nhất, Lâm-kieu Móc vượt biển bằng cách « đi heo », sang du-học bên Pháp.

25

thầy-cò nào đó, may bằng chốc con bỏ đi biệt mất, làm sai lệch chương trình của ông đi, chắc ông tức-giận đến hết ra lửa, không phải chuyện chơi. Nên ông lại biết rõ sự tình là ba thắng Tứ hiện ở bên tây, mà con bỏ nhà đi là đi theo chàng, tất nhiên ông làm lời thôi cho bố ghét, có thể trình báo nhà chuyên-trách và thừa kiện chàng, như lời ông đã dọa dẫm hôm trước. Chẳng gì thì ông cũng đi lời kết quả, là phá ngang công việc học-hành của chồng con. Trời ơi! thân con dù phải khổ sở đến đâu nữa cũng không cần, nhưng việc mưu tính cho chồng có quan hệ đến cả danh dự hạnh-phúc, nếu như bị hỏng nửa chừng, thì chắc con phải tự-tử.

Bởi vậy, má cần giấu giếm che chở thế nào, nhất thiết đừng cho ba con biết rằng không phải chàng hiện ở Lào, và cũng đừng cho biết là con đi xa...

— Nhưng cũng phải kiếm có gì cho xuôi, để giải nghĩa con bỏ nhà đi là đi đâu mới được chứ? bà cụ hỏi lại.

— Sự ấy đã hẳn. Con sẽ viết thư để lại, tỏ ý chán đời, bỏ nhà đi tu, rồi làm cứ vịn theo đó mà nói ra nói vào, làm thanh một sự tin tưởng ở trong trí của ba. Vì dụ má bảo được tin người ta mach con tu trên điện - bà Tây-ninh hay một ngôi chùa

nào ngoài Phan-thiết, Nha-trang chẳng hạn. Cần nhất là phòng khi ba tức giận con bỏ nhà đi, làm dơ danh mặt cuộc ga bán con cho ông trạng mà bà đã định, e ba phát cáu, quyết đi trình báo để cạy nhà chuyên-trách tìm lời con về; hoặc ba giận lấy đến chồng con mà đi thừa kiện chàng về vụ mạo danh ngày trước và đồ cho chàng đem giấu con đâu mất bấy giờ. Cả hai việc đều có thể xảy ra, vì kẻ thù ghét con - là ai, má chẳng cần biết - vẫn làm le phá hại gia-đạo, chiếm đoạt cơ nghiệp nhà ta, sẽ ngầm-ngấm xai giục ba làm cho đa sự tới đó. Má dự biết hai việc ấy có ảnh-hưởng nguy hiểm cho vợ chồng con đến thế nào? Bởi vậy, xin má để ý cẩn thận, nếu nghe thấy ba hơi rục-rịch sinh sự, về phía con hay về phía chàng

con cũng thế, má cố tìm cách chặn ngay đi. Phải giết cái ý-niệm ấy ngay ở trong trứng mới được, để nó kết thai thành hình, thì hại con lắm đấy.

— Cách gì, theo như ý con? bà cụ hỏi.

— Lấy lễ lại má giảng giải khuyên can ba đừng nên làm thế. Má ở nhà cốt che chở bệnh vực, để cho vợ chồng con được yên ổn trong vại ba năm nữa thì hết phải lo.

— Nhưng tình nể: ba con bướng lắm, chỉ sợ má khuyên can không nổi thì làm thế nào?

— Con vẽ sẵn cho má một cái điện-kế này như, Minh-cầm vừa nói vừa cười. Hễ lúc xem chừng khuyên can mà ba không nghe, má cứ giả-dò tự vẫn, chắc ba phải chịu phép ngay...

Cái ý kiến kỳ-cục, làm cho bà cụ phì cười bản cả quyết trầu lên vai ai Minh-cầm:

UỐNG MỘT VIÊN THUỐC CỬU-LONG-HOÀN, người đang mệt thấy khỏe, người mất ăn ngủ, thấy ăn ngủ ngon Uống liền tiếp mười bữa CỬU-LONG-HOÀN, những người gầy còm đều được lên cân thêm sức mạnh.

Tổng phát hành Bắc-kỳ, Alao — Établissements VẠN-HÓA — n° 8 rue des Cantonnals — HANOI

— Con bé mắc-dịch này, không khéo làm tao đến cười quá mà chết như Trình-giáo Kim! Hồi nhỏ tới giờ, mẹ mày có biết tự vẫn là thế nào, mà bây giờ bày mưu hiểm kế cho tao giả-dò tự vẫn? Giả-dò rồi rồi ro chết thật thì khổ; thôi, tao xin bà Già-cát đây xếp cái mâm-nang ấy, cất đi, đem ra xài không được dân.

Minh-cầm nắm lấy tay mẹ và nói một cách rất tự-nhiên:

— Sao má thật thà cò-nhân quá. Đã nói giả-dò thì chỉ là giả-dò, có gì mà phải lo ngại. Lúc ấy, má làm ra bộ vụng vãng nói với ba con đại khái thế này: « Tôi lấy sự phải trái can ông không nghe, để tôi tự-tử cho chết quách, rồi ông muốn làm gì thì làm, mặc ý », thế rồi má vờ uống một chén thuốc độc - kỳ thật chỉ là nước trà tàu hay trà huế - rồi nằm vật xuống giường mà đẩy lên đánh dặc, tự khắc ba con hoảng hồn phải van lơn mà nghe lời má. Con biết tính ba thuở nay 'hường chiều chuộng kiêu ngạo về má nhất đời, tất nhiên ông bỏ ngay cái ý muốn đa sự với con...

Bà Châu-hồng gật đầu:

— Con nhà có hiểu nể, dạy mẹ tới cách giả-dò tự vẫn... Thôi được rồi, còn việc nhờ cậy thứ hai là việc gì?

— Vàng, giờ đến việc thứ hai, là nhờ má trông nom bộ thẳng Tứ trong thời kỳ con đi vắng. Với má, con đã thú thật đi tẩy để săn sóc chồng con học; nhưng với ba thì con mượn tiếng chán đời, bỏ nhà đi tu; trường-hợp nào cũng không có thể đem trẻ đi theo, mặt tình nhớ thương trăn mền...

— Ôi! để thẳng chó con ấy ở nhà với má, thì má vui vẻ chăm nom nó hơn là phụng dưỡng một đức ông hoàng-tử, còn phải dọn đồ làm chi? bà cụ nói giọng hả hê mừng rỡ, đến rung cả người.

— Con vẫn biết lòng bà thương chán đến cực-diêm rồi, nó ở với bà sẽ được sung sướng như tiên, không cần phải nói. Nhưng còn nên phòng xa một tình cảnh bất trắc, có thể xảy đến không chừng, nên con muốn rào sau đón trước cho được kín đáo...

Nàng nhận thấy mẹ có vẻ giết mình:

— Tình-cảnh bất trắc là tình-cảnh gì? Con nói cho má nghe lạnh cả xương sống.

(còn nữa)

HỒNG-PHONG

Chữ Nhật, chữ Hán

Muốn biết chữ Nhật chữ Hán phải đọc các sách sau này:

- 1) NHẬT NGỮ TỰ HỌC (Le Japonais par soi-même) Tác giả Nguyễn-nguyên-Loan, tiếng Nhật giảng ra quốc-ngữ và chữ Nhật, đủ các bài tập, các bài chữa, các mẹo luật, có quyn thập, tổng lãnh-sự nhật để tựa và khen là sách rất tốt, giá 75.
- 2) LẦN NHẬT TÂN VĂN, đủ các lối kana, k nji và romaji dạy cách dùng chữ Hán của Nhật khác hẳn với ta, giá 0\$30.
- 3) HÁN HỌC TIẾP KINH, dạy chữ Hán viết tắt, giá 15.
- 4) LẦN VĂN PHỔ-TI LỒNG đủ các mục, các việc cần dùng giá 15.
- 5) HÁN VĂN QUIT TẮC, dạy các mẹo luật chữ Hán, giá 120.
- 6) NAM THIÊN Y HỢ, một bộ hai cuốn đủ cả y lý, y học, y chữa bệnh các hương thuốc, các tính được, các bảo cứu giá 2\$20. Có bán khắp các tiệm sách. Ngân phiếu để:

M. NGUYỄN-DI-LUÂN Directeur du
NAM-THIÊN THƯ-CỤC 37, rue des Pipes, H.anoi

GIÁ MUA BẢO

	Một năm	6 tháng	3 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao	10\$00	5\$25	3\$75
Nam-kỳ, Cao-mên...	12,00	6,25	3,25
Ngoại quốc và Công sở	24,00	12,00	6,00

Mua bảo phải trả tiền trước
Mandat xin: TRUNG-TẮC CHỦ-NHẬT HANOI

ĐÃ CÓ BÁN: THÂN-THẾ VÀ VĂN-CHƯƠNG của TỬ-MÔ

Do Lê - Thanh viết - giá 0\$60

Tử-Mô là nhà thơ hải-quốc, mà các bạn kinh-phục và yêu mến đã mười năm nay. Trong cuốn TỬ-MÔ các bạn sẽ thấy bất tịch, và chân-dung của nhà văn, mà các bạn yêu-mến

NHỮNG VĂN THƠ XANH

SÁCH HOA-MÀI SỐ 21

của Jeannine Lê Thủy -- giá 0\$12

Đó là những tiếng hát diu-diệu của đàn chim non, ca-tụng cuộc đời ngày thơ, tươi sáng của học-sinh Nhà xuất-bản CỘNG-LỰC 9 Takou Hanoi

BẢN BÀ đẹp — TRẺ CON, sinh DÙNG:

- 1) THUỐC ĐIỀU-KINH ĐIỀU-NGUYÊN (chứa đàn bà đau kinh mau đó)
- 2) THUỐC HẠCH - ĐÁI ĐIỀU-NGUYÊN (chứa đàn bà ra khi hư)
- 3) THUỐC CAM - TỖ ĐIỀU-NGUYÊN (chứa trẻ con bụng ông đi về)
- 4) THUỐC CAM - SÁI ĐIỀU-NGUYÊN (chứa trẻ con lên cá, loét mắt)

Điều - Nguyên

Tổng-cục: 125 Hàng Bông của quyền Hanoi
Đại-ly: Đức thắng, Dakao, Mai-linh Saigon
Nam-cương: Mỹ-tho - Vinh hưng: Vientiane

Đánh hải-cảng Dieppe,

Anh-Mỹ có ý định đổ bộ sang lục-địa Âu-châu?

(tiếp theo trang 7)

chưa phải là một cách thí nghiệm để xét xem có thể lập được mặt trận thứ hai chăng. Cuộc đổ-bộ ở Dieppe, đối với cả hai bên đối thủ chỉ là một cuộc tập trận cùng về cuộc tấn-công lớn lao ắt sẽ xảy ra một ngày kia. Đến lúc đó thì mục-đích cuộc công kích không phải hẹp hòi trong khu Dieppe như ngày 19 Aout vừa rồi mà sẽ là nhiều nơi trong một lúc để lập nên những nơi căn-cứ vững vàng ở bờ biển Manche hoặc Bắc-hải. Từ các nơi căn-cứ đó, sẽ có những đoàn chiến-xa có phi-cơ hộ-vệ khiêu-bành và có bộ binh theo sau để chiếm các nơi trong nội-địa theo phương pháp thường dùng từ 1939 đến nay.

Có lẽ cuộc đổ-bộ ở Dieppe không có liên lạc gì với cuộc hội-đám Churchill - Saline ở Mạc-tư-khoa, vì một cuộc hành-binh như thế cần phải sửa soạn lâu không phải bốn ngày mà xong ngay được. Nếu M. Churchill có dự-định việc đó từ khi ông còn ở Mạc-tư-khoa cũng không thể nào sửa soạn kịp. Đến vụ đánh đảo Madagascar cũng còn phải dự bị đến một tháng trước nữa là một cuộc đổ-bộ ở bờ biển Pháp. Vụ Dieppe đã

cho hai bên Anh-Đức một bài học-hay: Bên Anh đã biết rõ rằng các cơ-quan phòng-thủ ở bờ biển Pháp của Đức hiện đã khá mạnh, đổ-bộ được lên miền lục-địa Âu-châu do Đức chiếm cứ không phải là việc dễ. Còn về phía Đức sau vụ này đã hiểu rõ rằng: Quân tịch vẫn có thể đổ-bộ ở bờ biển Âu-châu nhất là trong khi có sương mù người ta không thể nào trông rõ hạm-đội bên địch ở ngoài bể và trong khi quân địch vào đến bờ có nhiều phi-cơ giúp sức đánh phá các cơ-quan phòng-thủ. Cả hai bên đều sẽ lợi dụng bài học lưu huyết ở Dieppe để phòng một ngày kia sẽ dùng đến nó trong một cuộc hành binh lớn lao hơn.

TR.

ĐÃ XUẤT BẢN: NHẬT NGỮ ĐỘC HỌC

Sách dạy nói chuyện bằng chữ Nhật, tiếng Nhật, có đủ mọi chữ và mọi câu nói thường dùng. Mỗi bài có giảng cả văn Pháp (grammaire) ở dưới. Sửa bản một cách rất giản dị, dễ học, chóng hiểu. Học bài nào là dùng ngay được bài ấy, để cho người học lấy không cần thầy. Có sách này là biết đặt câu, biết đọc đúng văn và biết viết chữ Nhật được ngay. Sách nhỏ 20 trang, 20, trang, giá \$500, do NGUYỄN-MẠNH-BÔNG soạn và nhà HƯƠNG - SƠN, 97 Hàng Bông, Hanoi xuất bản.

GIÁO - SƯ VŨ - ĐỒN

GÔNG NGÔI. - Là một bí thuật Phật giáo tại Cao-mên, không riêng cứ phần phước. Học gửi thư đã rất nhiều người có kết quả. Học gông lối gửi thư \$5, kèm tên tuổi. Lâm hòa chiếu tài buôn bán, hòa yêu nhân đạo \$5. Có triết tự từ vị 25 của ngày sinh, giờ tháng để

Mandat de Vũ-Đồn
131 Route de Haé Hanoi
Hỏi kèm có bưu

... Không chỉ trông vào một ngành (thương mại mà thôi), Đồng đương còn phải khuyến khích đặc biệt đến công - nghệ và kỹ-nghệ...» Dương-văn - Mẫn (trích báo Tin - Mới ngày 11-3-1942). Muốn hiểu một cách đầy đủ hơn các bạn nhớ đọc coi:

Đông-Pháp Dục-Tân (L'Indochine Nouvelle)

C.I.P.L.C. 72 rue Wiclé Hanoi xuất-bản

CÔNG DỤNG CỦA DẦU CHỒI HOA-KỲ

Khi sinh nở lúc thế nào? Hoa-kỳ Dầu Chối ova vào khi nào? Tê chần, chảy máu, đứt tay? Cầm-hành, cầm - thả rất hay nên dùng? Ai đã dùng qua Dầu-Chối Hoa-kỳ Công phải công nhận cho là hay là tốt. Khắp các nơi Trung Nam Bắc - kỹ có Đại-lý-trợ cần biết trên.

LƯỢC KHẢO VỀ MỸ - THUẬT VIỆT - NAM

Giấy thường 1950 - Giấy bouffant lạnh chỉ \$550 (còn ít)

ĐẠO SỐNG

(Khảo cứu và phê-bình triết học). Giấy thường 25. Giấy registre và lệnh chỉ \$5, (còn ít). Thư-từ, ngân-phieu chỉ tên: M. Lê-văn-Hồ 16bis Tiên Truân - Hanoi

Các ngài chưa biết tiếng Nhật, muốn nói chuyện với người Nhật. Các ngài đang học tiếng Nhật, muốn những bài học được hiểu nghĩa rõ hơn...

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ANNAMITE - JAPONAIS

par K. Kuchiki Katsuro et Trần-ngọc-Châu Gia 1900 do nhà in Giang-là 94 Rue Charon Hanoi - Tel. 15.00

Xuất-bản và phát hành

CHUYỆN DÀI của VŨ AN-LĂNG

(Tiếp theo kỳ trước)

Chờ khi ăn cơm xong, Hạnh vẫn ngồi yên cạnh Kiềm, vui vẻ nhắc lại với vợ chồng ông Phong chuyện chị em nàng đi, và chào trước ông bà, vì nàng đã ấn-định đến sáng hôm sau sẽ bãi-biệt ông bà và có An.

Ông Phong đã toan lên buồng riêng ngay từ lúc mới ăn xong, nhưng thấy Hạnh nhắc lại chuyện này với một vẻ trịnh-trọng và phần-khởi, thì ông ngạc-nhiên hết sức, cau mày lại nhìn nàng và hỏi:

— Thế cháu nhất-định đi thật à?

An thần-nhiên với sự biệt-từ của Hạnh, đứng phắt ngay dậy ra bàn giữa, ngồi vào một chiếc ghế kiêu mới để xem báo, hai chân vắt chéo lên nhau một cách quá đống-dánh. Còn bà Phong thì buồn rầu, ngậm-ngùi bảo Hạnh:

Thím đã khuyến-giải cháu hết lời mà cháu vẫn không nghe, thật là cháu chưa hiểu lòng chú thím. Và lại thế cháu không lo cho sự học, cho tương-lai của chàng Kiềm à?

Hạnh vui-lười đáp:

— Thưa chú Thím, hôm qua lúc cháu xin chú thím cho chị em cháu đem nhau đi chỗ khác, thì chính thật ra cháu cũng chưa biết là sẽ đi đâu và sẽ làm gì để kiếm đủ ăn. Nhưng hôm nay, cháu xin thưa để chú thím mừng cho chúng cháu rằng

đến mai chúng cháu sẽ đi đón cậu chúng cháu, và từ mai, cha con chị em chúng cháu lại được đoàn - tụ với nhau. Tin cậu cháu đã về Hà - nội mới chiều hôm nay cháu mới được biết, nên đến bây giờ mới thưa lại để chú thím rõ.

Nghe thấy thế, đôi mày ông Phong cau thêm lại một ít nữa; không hiểu đâu là ông để lộ ra vẻ bất-bình hay là vẻ lo-nguợng. Và cô An quay đầu

Thưa thím, nếu cháu chỉ nói giới cốt để lấy cớ đi cho để thì chẳng hóa ra cháu là kẻ đáng khinh, đã bội ơn chú thím, và đã phụ lòng tốt không bờ-bể của chú thím hay sao?

Bà vội cãi:

— Có phải là thím ngờ cháu đâu? ... Không không phải! Thím chẳng bao giờ ngờ lòng thím-chang của cháu...

Hạnh nói tiếp:

— Thưa chú thím, cậu cháu mới về Hà-nội đã thường được mười hôm nay. Vì cháu xem thấy một bà cáo-bạch của cậu cháu thuê đăng lên báo, nên cháu mới biết rằng cậu cháu đang tìm chúng cháu, và cháu mới có thể đã thông tin được với cậu cháu.

Ông Phong hỏi:

— Cáo bạch đăng ở báo Thời-sự Đông-dương á? ... Thế mà cháu không biết! Mồ, chính thật ra, đến nửa tháng nay tôi có xem số báo nào hết được một trang nhất đâu?

Nhiều khi bận quá, tôi chỉ đọc độ vài tin ngắn là đã phải gấp báo lại rồi! ... Nhưng bà cháu về chuyện này hẳn là phát-lai, đã có vốn?

Hạnh đáp:

— Vâng, cháu cũng đoán rằng cậu cháu đã được thông tin-cháu thì mới về Hà-nội

Tóm tắt những kỳ trước

Hai chị em Hạnh, Kiềm mở-cái cha mẹ, phải đến ở với ông Phong là chú họ. Hạnh và Kiềm sống khổ sở cạnh cô An - con ông Phong - một gái « mới » chỉ tìm cách mà mai, cạnh-khắc làm cho chị em nàng thì nhức. Vì một lần đến nhà Khắc trọng nom về sự học hạnh cho Kiềm, Hạnh biết Khắc.

lại phía bàn ăn để nhìn bốn người với đôi mắt tò - mò và ngạc-nhiên, nhận thấy ông bố cô đã bắt đầu ngồi chăm-chú nghe Hạnh nói.

Bà Phong tuy cũng như Hạnh, tỏ vẻ vui-mừng thay cho nàng, nhưng vẫn còn có ý nghi-ngờ:

— Cậu cháu đã về à? Về bao giờ? Sao cháu biết? Hay là cháu nói thế để lấy cớ cho chú thím đi dự gì có giữ các cháu ở lại đây?

Hạnh nghiêm-trang và ôn - tồn trả lời:

TỦ SÁCH GIÁO DỤC « ĐỜI MỚI »

Truyện học sinh ĐỜI - MỚI hay, vui, lạ, đẹp rõ, bổ ích cho tình-thần. Tác giả: Thái-Phi, Lê-văn-Trương, Phạm-cao-Củng, Nam-Cao, Trần - văn - Tuyên v.v....

SỐ 1: CON CHIM ĐÀO - BÀN \$5 1: CHỮ CHẾT \$5 2: TIẾNG Còi BÁO ĐỘNG \$5

1671, tháng xuất - bản từ 2 đến 4 tập \$5 1671 - Mua nhiều giá riêng.

Ấn, nghề, chơi, học, tập, nghỉ và... yêu đương, nên theo đúng những lời khuyên của THAI - PHI trong cuốn:

MUỐN HỌC GIỎI

cuốn sách cần thiết cho các học phụ-huynh! Cuốn sách đầu giường của nam-nữ thanh niên 200 trang giá \$300

Nhà xuất-bản « Đời Mới »

62 Hàng Cột, Hanoi - Giấy in 1694

tìm mợ cháu và chúng cháu. Nhưng điều đó chỉ là điều phụ, cháu chưa nghĩ đến, vì giàu hay nghèo mà bố con lại được sum-họp cùng nhau thì đã là một hạnh-phúc cho chúng cháu rồi. Chỉ thương mợ cháu không còn sống để hương cảnh đoàn-viên ngày nay mà cháu tin rằng sẽ được êm-dềm vui-về hơn trước.

Thấy nhắc tới người bạn chí thân đã quá cố, bà Phong cũng ngậm-ngùi tiếc - thương mẹ Hạnh đã bạc - mệnh giữa cái tuổi đáng lẽ phải được đẹp như vàng và tươi như hoa hồng buổi sáng!

Hạnh chuyện - trò với vợ chồng ông Phong một lát nữa, rồi xin phép ông bà lên buồng riêng để sửa soạn cho kịp sáng hôm sau đi.

Hạnh-lý của hai chị em chỉ gồm có một ít quần áo vào đủ mặc hai mùa rét, nực, nên sửa soạn rất trống, chỉ độ nửa giờ, hai chị em đã bước xong một gói vừa nặng vừa to, mà cả nhà ấy ai cũng biết rằng ba phần tư các đồ trong gói hạnh-lý chỉ là sách vở của hai chị em mà Hạnh mang tất cả đi để giữ làm kỷ-niệm.

Không ngủ được, Hạnh còn đang ngồi nói chuyện với em thì bà Phong đẩy cửa buồng bước vào, tay xách một cái «va-ly» da. Bà bảo:

— Thím biết rằng hai chị em chưa ngủ, mà có lẽ đêm nay khó ngủ, nên thím sang nói chuyện một chút. Cháu lấy cái

va-ly của thím mà dùng, chứ mang cái gói lông - cồng thế kia, trông sao được?

Hạnh từ-chối không được, phải nhận xin, và cởi gói ra, xếp quần áo, sách vở vào chiếc va-ly da sang-trọng ấy.

Nàng vừa xếp hành-lý, vừa nói chuyện với bà Phong Tuy đã phần-khởi về sự sắp-đặt gặp cha, nhưng nàng cũng chẳng khỏi buồn lòng vì sự sắp phải xa-cách bà thím nàng hằng yêu-trọng.

Bằng một giọng ăn-năn ăn-hận, bà xin nàng quên những cách quá khiếm - nhã mà con gái bà đã dùng để xử-đối với Hạnh trong bốn năm trời, và xin chị em nàng tha - thứ cho An.

Nàng trả lời:

— Thưa thím, cháu có dám oán-giận gì chị cháu đâu? Thật ra thì cũng có một vài khi cháu bực-tức vì nhời - nhẽ ý tứ của chị cháu đối với cháu, nhưng sự bực - tức chỉ thoáng qua trong chớp lát

thời; đến chiều hay là sáng hôm sau cháu đã quên hẳn rồi...

— Nhưng cháu vừa kịp quên chuyện cũ thì nó lại tiếp luôn đến một chuyện mới...

— Không ạ, xin thím tin cho rằng cháu không có lòng nào oán-giận chị cháu, vì cháu trộm nghĩ chỉ tại chị cháu chưa thuần được tính, hãy còn đang ở cái tuổi quá hiếu-thăng nên mới có lúc cố kiêu chuyện với cháu. Nếu cháu còn ở hầu chú thím thêm được vài ba năm nữa, thì đến cái tuổi đã cứng biết nghĩ sâu-xa hơn lên, chắc là chị cháu sẽ phải hiền cháu hơn ngày nay, sẽ chẳng còn có ý ganh-ghét chị em cháu, và sẽ phải thân-yêu chị em cháu như ruột thịt.

Bà nói một cách buồn-rầu:

— Cháu rộng lượng quá! Thím vẫn ước thầm rằng nếu em An nó được một-na đức-độ như cháu thì thím vai-sướng biết bao, và ngày nay là lúc chú thím đang lo buồn về chuyện riêng đã không đến nỗi lại còn phải buồn-lo thêm vì nó nữa!...

Hạnh đỡ lời:

— Thưa thím, xin thím đừng quá lo, vì trảng đến rằm thì trăng sẽ tròn chứ?... Vài ba năm nữa, chị cháu khôn lớn lên, tất sẽ phải biết tự tu tự sửa để ăn - ở cho ra người hiền-hậu, chứ chẳng nhẽ cứ để thím phải lo hồ và buồn thay như thế mãi ư? Và lại, nghĩ cho kỹ thì từ trước đến

nay, chị cháu cũng chưa có điều gì quá lắm, có thể gọi là phạm tới di - phong; chẳng qua cũng chỉ tại quen thói hay khích - bác và hay nói những câu chua - chát, nên người ta mới dễ xét nhầm chị cháu là hạng khoan-ác, thị-kỳ...

— Không! một là cháu chưa biết, hai là nết dễ tha-thứ của cháu muốn che-đậy giấu-gếm cho nó, nên cháu mới nói thế, chứ còn chú thím, thì chú thím đã hiểu rồi, chú thím chợt hiểu cùng một lúc với sự lo - buồn riêng của cháu cho chú thím.

Thế chú thím mới lại càng quá phiến-lòng, và mới lại càng bần-khoan-rằng -- nói đại mồm!

— Ờ chú thím gặp vận - hạn phát-chức trở nên nghèo-túng, thì không biết em An sẽ ra sao với cái thói quen chơi-

bời hư-hỏng mà lại không biết một nghề gì, và chẳng thiết làm một việc gì cả! Thật là một sự đau lòng cho chú thím: có xoay-sở vụn-vén để thành giàu có cho con được sang-sướng thì ngờ đâu, vừa vì sẵn tiền cho con quen tiêu-phí, vừa vì sao-nhãng sự dẩy-dổ, nên con hóa ra vô giáo-dục; đến khi chợt biết rằng con chỉ là kẻ hư-hỏng, không còn một tính-nết nào để có thể tự-lập, thì cha mẹ lại rồi gặp vận-hạn, chưa biết rằng rồi liệu có lo đủ được mỗi ngày hai bữa gạo không?

Hạnh mỉm cười:

— Việc gì mà thím phải phân-nhất và quá lo xa một cách bần-khoan như vậy?

Bà trầm - ngâm một lát rồi hỏi:

— Mấy hôm nay cháu có nhận xét thấy sự gì thay đổi trong nhà ta không?

— Thưa thím, trong nhà thì

cháu không để ý, nhưng ở ngoài thì cháu đoán rằng có một việc gì rắc-rối đang làm cho chú thím phải buồn-bực...

— Thím cũng đã chắc rằng cháu có thể xét cách thay-đổi ấy mà đoán được việc buồn-lòng của chú thím. Nhưng không phải là chú thím chỉ buồn-bực mà thôi: việc ấy đã làm cho chú thím phải lo-sợ.

Hạnh ngạc-ngạc, hỏi:

— Thưa thím, việc gì mà quan-trọng thế?

— Thím nói thật để cháu biết vì cháu đã sắp tạm xa - cách chú thím, cháu không còn ngờ được rằng tại không yên thương hai cháu nữa, nên thím mới bày - đặt chuyện để làm cho hai cháu ngược mà tìm cách...

— Chết! Lay thím! Sao thím lại có thể ngờ được lòng cháu bao giờ cũng tin-kính chú thím?

— Không, thím biết rằng cháu chẳng bao giờ nghi-ngờ chú thím, mà chú thím cũng chẳng bao giờ dối lòng yên thương hai cháu. Nhưng, đó chỉ là nói thí-dự thôi để thím kể cháu nghe việc lo-buồn của chú thím. Vốn liếng của chú thím có tất cả độ năm vạn bạc. Hồi đầu năm ngoái, chú bỏ ra một vạn mua hai mươi cổ-phần của công-ty «Á-châu mỹ-tử»; công-ty bị thua lỗ, cổ-phần càng ngày càng sụt giá. Khi cổ-phần sụt giá ba trăm rưởi, thím đã cố khuyên chú bán lại đi, chú không nghe, cứ tin rằng có qua một thời-kỳ khủng-hổ về lý-tài ấy thế rồi công-ty mới có cơ tiến - phát.

(còn nữa)
VŨ AN-LĂNG

HÃY ĐỌC

NGHỆ THUẬT LÀM VIỆC

Nguyễn - xuân - Huy thuật theo André Maurois giá 4\$50

ĐÔI VẦN

quyển II
của TRẦN-THANH-MAI giá 4\$50
Nhà xuất bản

TÂN VIỆT — 49, Takou Hanoi

Muốn đào tạo cho nước nhà sau này, một lớp thanh niên xứng đáng, chúng ta, nhất là các bạn gái ngày từ bây giờ đều nên đọc sách

GIÁO-DỤC NHI-ĐỒNG

cuốn sách giáo dục hoàn toàn nhất của bà Phạm Phương, hội trưởng hội nữ-công-Huê. Có tựa của quan Nguyễn Thượng thư bộ Quốc-dân giáo-dục: Phạm-Quỳnh. Lê-cường Hanoi xuất-bản in toàn giấy thượng hạng, 200 trang, khổ 18 x 24, giá 1\$50. Xin đặt mua trước kẻo hết. Có riêng 10 loại sách quý đồng bìa da chữ vàng giá 7\$00 và một loại bìa vải chữ vàng, giá \$3\$00 để dành cho các bạn yêu sách. Xin gửi tiền đặt mua trước từ giờ. Cuốn sách này sẽ là một tặng phẩm trọng nhà và hữu ích để các bạn mua tặng đôi lứa tân hôn trong mùa cưới.

Édit. Lê-Cường 75 Paniers Hano

CÁC NGÀI HÃY ĐỌC:

PHẠC-TRỊ

Đông-dương

(Graphite Indochinoise)
Mô «Hélène chi I». «Hélène chi II» «Hélène chi III». Phố Lu Laohey đã được công nhận là vật không kém gì ngoại quốc công việc của thên. Gửi nhanh chóng khẩn Đông-dương.

SỞ GIAO DỊCH

ETS. TRỊNH - ĐÌNH - NHỊ

123 A. Avenue Paul Doumer Hanoi
Ad. Tél. AN-NHI Hanoi — Tél. 707.
Cần đại-lý khắp Đông-dương

MUỐN TƯƠI ĐẸP VÀ TRẺ TRUNG:

Ăn dứa, mận vàng, dứa dổi, PHÂN FAUVIL rất không hại da, không kém phần ngoại-quốc, làm rực-rỡ, tươi thắm sắc đẹp.

Nhỏ mịn tươi đẹp, MÀ-HỒNG FAUVIL giúp cho bạn sáng sủa hồng hào.

Tươi và hồng, SẮP FAUVIL làm đôi môi thanh tho, xinh xắn.

Chỉ có PHÂN SẮP MÀ HỒNG FAUVIL mới hài lòng các bạn sành sỏi trong việc tô điểm và mỹ thuật da mặt.

Người dân bà Việt-Nam du học Pháp và chế tạo. Có bán khắp nơi, đủ màu sắc.

Các nước đồng - minh Anh, Mỹ có lập được mặt trận thứ hai chăng?

(tiếp theo tra g 10)

Có lẽ đến 1943, Anh, Mỹ mới lập được mặt trận thứ hai

Tin Oll ngày 27 Aout vừa rồi có thuật lại mấy lời tuyên bố rất quan trọng của trung tướng Mac Naughton, tổng tư lệnh quân Hoa-kỳ ở Anh, như sau này:

« Không lâu mặt trận thứ hai sẽ mở và nhiều đội quân hùng dũng của đồng minh sẽ vượt qua bờ Manche để thu sự toàn thắng trong cuộc chiến tranh này ».

Sau khi nói rằng các cuộc công kích của quân chuyên môn Anh, Mỹ sẽ thành những cuộc hành binh lớn lao, tướng Naughton (mà có người cho là sẽ được cử làm Tổng tư lệnh quân đồng minh) tuyên bố rằng cuộc đổ bộ ở Dieppe trong tuần lễ trước đây đã làm cho ta biết nhiều tin tức rất quý mà các nước đồng minh sẽ dễ ý đến trong các cuộc hành binh sau này. Những cuộc hành binh như thế có thể sánh với việc xuất sắc về kỹ nghệ. Mỗi lần chế được một kiểu mẫu tinh xảo thì sẽ chế được nhiều tư khí hơn cho một cách dễ dàng. Quan Mỹ, và Gia-na-dai đồng ở Anh rất mãn, cả quân Anh cũng thế. Kể nào cho rằng chúng ta ở yên trong đảo Anh sẽ hiểu rõ sự sai lầm. Muốn thắng cuộc chiến tranh này, chúng ta phải vượt qua bờ Manche và chiến đấu ở bên kia bờ biển Anh ».

Lời tuyên bố có vẻ hăng hái lắm nhưng nếu Anh, Mỹ chưa dự bị đủ lực lượng nhất là về p i quân thì chắc chưa dám mở trận thứ hai để thu lấy một cái kết quả tại hại như ở Drinker hay là ở đảo Crete, ở Tân gia ba chẳng hạn.

Quê Người

tiểu thuyết của TÔ-HOAI đã có bản khắp Đông pháp Những câu chuyện tình rất đẹp, rất buồn. Tất cả cái xã hội nhà quê Việt-nam hết sức kỳ khôi, gần bưng, khôn khéo, trẻ cười, dâm trong nhàn nhút nhút cả chân và công phồn hoa và tình hoạt của tác giả. Sách dày gần 350 trang, ấn loát cực mỹ thuật. Giá đặc biệt 1500 9 Nhà xuất bản « MÔT » — 57, Phúc-kien Hanoi

Theo những điều trông thấy trong hai tháng nay ta có thể nói rằng quân « Trục » đầu thả g ở Nga nhưng lực lượng Nga vẫn hùng hậu, Hồng quân vẫn kháng chiến rất kịch liệt, như thế thì trong năm nay Đức chưa thể nào toàn thắng được các nước đồng minh. Ngay tổng trưởng tuyên truyền Đức cũng vừa tuyên bố Đức có lẽ sẽ phải qua một mùa đông thứ hai ở Nga. Nhưng ta nên biết rằng nếu mất Caucase và các miền sông Don và Kouban thì mùa đông này Nga sẽ bị thiếu thốn cả về dầu hỏa và lúa mì cùng các thứ nguyên liệu cần thiết cho chiến tranh. Lúc đó mùa đông sẽ quay lại phản Nga và giúp Đức. T ong năm 1942 này, các nước Anh, Mỹ có g up Nga chẳng nữa là chỉ có thể đem thêm quân đến miền Cận-đông để giúp vào việc phòng thủ một phần Caucase và nếu hơn nữa là miền Bakou có rất nhiều mỏ dầu cũng các miền mỏ dầu hóa của Anh ở Mossoul và Ba-tur. Đạt được lợi mục đích đó là nhiều cho Anh, Mỹ lắm. Hiện nay có lẽ vì thế mà ta thấy Anh, Mỹ vẫn cố thêm nhiều quân lính, chiến cụ đến miền Cận-đông?

Còn mặt trận thứ hai ở Tây Âu và cuộc đại tấn công của đồng minh nếu có thì chắc sẽ thực hành vào năm 1943 là thời kỳ quan hệ nhất và có thể nói là thời kỳ quyết liệt trong cuộc thế giới đại chiến này. Chương trình binh bị của Hoa kỳ đã dự định rằng trong năm 1942 sẽ đóng 60.000 phi cơ và năm sau sẽ đóng một số gấp hai như thế nghĩa là 120.000 chiếc chỉ đến lúc có một đội phi quân lớn lao như thế thì Anh, Mỹ mới có thể hàng ngày cho 5.000 chiếc phi cơ đi đánh phá các thị trấn kỹ nghệ và các cơ quan phòng thủ của Đức và mới nói được lời việc tấn công vào lục địa Âu châu để bắt quân đội Đức phải chiến đấu cả ở hai mặt trận.

Chắc các nhà chuyên môn quân sự Anh, Mỹ không bao giờ dám hành động một cách nhẹ dạ và vội vàng dưới sức đề nên của dư luận, như người ta vẫn tưởng

Chiến lược đổ bộ ngày nay đã khác hẳn

Cuộc đổ bộ ở Dieppe vừa rồi không được lớn lao như một cuộc xâm lược thực, có lẽ vì đã soạn sửa và thực hành một cách quá vội vàng nên kết quả không thể làm cho quân đồng minh được hài lòng

M. Hore Belisha đã tỏ vẻ bị quan ngại cách rất đích đáng trong khi ông nói trước Nghị viện Anh rằng dự luận ở Anh rất thất vọng trước cuộc liên lạc về sự đổ bộ của các nước trong « Trục ». Trong một cuộc chiến-tranh nếu Anh và Hoa-kỳ chỉ ở trong nước, không thể hoạt-dộng được ở lục-địa Âu-Á-Phi thì hai nước đó không thể nào thắng lợi được.

Hiện nay, Nga đang bị vây và nếu không có một mặt trận thứ hai để giúp đỡ nước đó thì Nga không thể nào tự túc lâu nữa về khí-giới chiến-cụ và cả về lương-thực.

Nếu cuộc tấn công năm 1942 của quân Đức kết liễu bằng cuộc chinh-phục cả xứ Caucase là miền mà trong mùa đông vẫn có thể đánh nhau được, thì Nga sẽ bị giảm mất một phần lớn lực-lượng phòng thủ Stalingrad — một thị-trấn kỹ-nghệ quan-trọng mà Nga còn giữ được (hiện đã bị nguy ngập và bị vây kín): các kỹ-nghệ ở đây không thể nào dời đi nơi khác được. Và sức xuất sản lương-thực của Nga cũng càng ngày càng giảm như lời báo « Pravda » đã nói. Nhật tuy là một đảo quốc nhưng hiện nay đã chiếm được các nơi cựa-cử cần có trên lục-địa ; giữa lúc đó thì các dịch quốc của Nhật vẫn phải lo về vấn đề vận-tải. Một câu mà người ta vẫn hay nói đến trước cuộc chiến-tranh và khi chiến-tranh mới bắt đầu: với quyền bá-chủ

trên mặt bể người ta có thể quyết định mọi việc khác. Câu đó hiện nay đã không đúng nữa. Giữ quyền bá-chủ trên bể không phải là kiểm soát được các lục địa. Và một quả bom, một quả ngư-lôi, một trái phá hay một quả thủy lôi phục-nguỵ nay cũng có thể đánh đắm được một chiến hạm lớn.

Cuộc chiến-tranh càng ngày càng đổi khác nhiều ; các thiết-giáp - hạm không giữ địa - vị quan-trọng như trước nữa ; các phương - pháp cổ không giúp được việc gì mấy nên đem cất vào tầng-cổ-viện. Trong cuộc đại-chiến này cái gì cũng mới và chỉ cần nào hiểu rõ sự cần-thiết phải đổi mới thì mới có thể thắng lợi được 350 năm sau trận Arques la Bataille, 140 năm Boulogne, 18 năm sau trận Dardanelles, điều gì cũng đã đổi khác, đến nỗi không thể nào theo những bài học ngày xưa được nữa.

Sự mới mẻ nhất trong cuộc chiến-tranh này mà cũng là sự nguy hiểm nhất cho các cường-quốc có một ham-dội lớn là : bây giờ các tàu vận-tải vừa bị đánh trên mặt bể như ngày xưa, vừa bị đánh dưới nước như trong cuộc đại-chiến trước, lại vừa bị đánh cả trên không nữa.

Với những tàu ngầm của « Trục » ở vịnh Mê-tây-cơ và ở biển Antille, với các phi-cơ Nhật ở Trân-châu-cảng, ở Tân-gia-ba và trong cuộc thủy-chiến ở miền quần-đảo Salomon vừa rồi, tất cả các chiến lược cổ-hữu đều không hợp thời nữa. Với một chiến-tranh mới, phải dùng một chiến-lược mới.

HỒNG-LAM

Ed. Hebdoumaire du Trung-Bac Tân- an N. Imprimé chez Trung-Bac Tân-Van 36, B. Henri d'Orleans — Hanoi Certifié exact l'insertion Tirage à 1000 exemplaires L'Administrateur écart: hg. d. VUONG

CUỘC TRƯNG CẦU Y KIẾN

Chiều môn nữ trang mới chế 1942, bằng vàng, chuỗi pendentia nhún ngọc thạch rất thiết. Vòng nửa mặt nhún hột soai mới lóng lánh như kim cương.

QUẦN CHỮA

21, Rue Amiral Courbet Saigon

Tất cả danh dự, bốn phần của một kẻ cầm kiếm, nghĩa vụ sống đáng bất hoặc của một kẻ mà được anh hùng sẽ diễn trong đó :

QUẦN SƠN LÃO HIỆP

Giá 2500 do cây bút liệt tác của ban THANH-BÌNH, một nhà văn chuyên viết các thể-thuật về loại vũ hiệp. Trong về tả rất rõ về những thủ đoạn kỹ thuật của các tay thượng đẳng giặc và các danh sơn hùng đạo và lịch sử nền võ-thuật Trung-Hoa.

Loại Sách Gia Đình

Trong một thời kỳ nghỉ. Thế này là một tuần một số. Ban những truyện rất hay 101 một số

21. — Hậu Hoàng Giang (của NG-VY)
25. — Tháp Báo Ân. . . (của NG-VY)
26. — Tái Ba Càng . . . (của NG-VY)
Edi. BẢO - NGOC — 67 Negret (phố Cửa Nam) Hanoi Tél. 786

Các ngài lịch sự chỉ nên dùng mũ IMPÉRIAL

ĐEP, KHE, BỀN, DÙNG ĐƯỢC TỐ THỜI Đại-lý độc quyền: Tamda & Cie 72, Wiéti Hanoi. Tél. 16 78 43, Gallieni Saigon. Tél. 20. 060

Giới 0510 tem về lấy Catalogue illustré 1942 gratuit Bloc ICLAN rất mới và đẹp lại. Bloc ICLAN không cần phụ mục mà được được mail. Bloc ICLAN rất cần thiết cho mọi người, Tổng phát hành : TAMDA & Cie gửi 0500 tem về sẽ nhận được một cái áo, bàn là : thứ nhỏ 0500 một — thứ nhón : 0540.

Lậu giang

Mắc bệnh tình đã có biến chứng nên tìm đến :

ĐỨC - THỌ - ĐƯỜNG

131, Route de Hué — Hanoi Thuốc đặc uống, không công phạt, không bị sinh đau, chữa dứt các bệnh, đem mịch cho đơn. Các bạn về ở, các bạn về vào động nên dùng kiến thức bởi căn bệnh thuyên sẽ thấy hấp thụ rất chắc chắn đây.

Y-khiên của người mình đôi với bản dự-án sửa- sang lại thành-phố Hanoi

(tiếp theo trang 2)

Trong bốn phần-kháng dự án có nhiều người chịu thật bực, kể là các nhà « quá thiết thời » riêng của họ, hoặc các nhà không-khán, họ sẽ gặp khi họ sẽ phải theo đúng điều lệ « quá nghiêm » của bản dự-án. Các lời đó tất rồi sẽ được thành phố chú ý; và nếu xét quả có thật, tất thành phố sẽ có đến ba cho họ một cách chỉnh-đang, hoặc họ chậm trước đi ít nhiều điều mà phần đông công chúng khó thể được vi ta chứ nên quên rằng bản dự án của thành-phố mới là một bản dự-án, nghĩa là rất có thể còn bị sửa đi, sửa lại nhiều lần nữa chưa biết chừng.

Một điều nữa mà hình như phần đông công-chúng cũng không nhớ ra, là bản dự-án của thành phố, sau lúc đã nhất quyết ấn-định rồi, khi đem ra thi-hành, thì sẽ không có tính cách hóa-tốc như làm người đã tưởng-tượng. Nhà nước sẽ không bắt hết cả dân thành-phố đều cùng phá hết cả nhà đi để làm lại cả, nội trong một thời-gian ngắn ngủi. Công cuộc sửa sang sẽ rất tuần tự như tiến, kéo dài ra hàng mấy mươi năm. Chỗ nào cần phải sửa sang ngay thì mới sửa sang lại ngay. Còn thì sẽ đợi dịp. Phần nhiều đời cho nhà cửa đã nát, bị hư không ở được nữa hi bấy giờ mới phải theo các điều-khiên mới. Chúng tôi thiết tưởng như vậy thật là đã quá phải. Ta chứ nên kêu ca, sự thành ra người không biết điều.

Ta lại nên biết rằng các điều-khiên mới toàn là có cho thành-phố Hanoi chúng được nối gót các thành-phố Âu-Mỹ. Ngay đến các thành-phố Âu-Mỹ, chúng ta ai là người không mong cho thành-phố Hanoi, nếu chẳng có

đường-xa rộng hàng bốn năm mươi thước tây như đường Etoile, hai bên có những tòa nhà « chọc trời » như ở New York hoặc các lâu-đài nguy-nga, tráng lệ như ở Paris. thì ít ra đường-xa cũng phải đủ rộng cho xe cộ đi lại không đến nỗi khó khăn nguy hiểm, nhà cửa hai bên cũng phải có vẻ khá quan chút ít. Nếu vậy thì ta cũng chẳng nên phản nản cả câu chuyện các điều lệ mới « quá nghiêm » nữa, mấy phải!

Nội trong các điều phản đối dự án chỉ có một điều sau đây là có vẻ đáng đắn hơn hết: điều là cho thành-phố Hanoi mất nhiều về địa-phương sắc thái của nó hoặc mất ít nhiều thành phố cũ. Song ta nên biết rằng bao nhiêu đình chùa đền miếu cổ có tính cách mỹ-thuật hoặc có quan-hệ đến lịch-sử đã được chữa ra hết rồi. Nếu không thể kại nào trường Bác-cổ Viễn-đông có nghe? Nếu có bỏ đình chùa nào đi, đó toàn là những đình chùa không có giá-trị gì mấy cả. Mà dự án cũng chẳng có đụng chạm đến đền đài đình chùa mà lo! Còn câu chuyện lo mất địa-phương sắc thái, thì xin công-chúng nhớ ra rằng trong dự án có nói đến một khu để dành cho nhà kiến-thức của ta. Như vậy nhà của Hanoi tuy theo mới mà tính-cách Á-đông

của thành Thăng-long cũ vẫn còn! Dung-hóa cũ và mới, đó là câu chuyện xưa nay chúng ta đều muốn cả. Vay nay, đem nó vào sự sửa sang thành phố to nhất của ta, ta nên mong cho công cuộc đó chóng thành, chứ đừng nên phân-đối mới phải.

Các nhà được nêu ra để phản đối dự-án, xem ra như vậy thật không được « chắc chắn » lắm. Trái lại, các nhà của phái « an-thành » có bộ « nặng cân » hơn nhiều.

Họ mong cho đất độ-thành của ta chóng được mở mang như các đô-thị lớn ở Âu, Mỹ và ở cả Á-châu nữa. Cứ đem Hà-thành mà so với Hồng-kông. Thượng-hải... thì thật là đã thấy ta quá chậm chạp biết mấy! Ngoài câu truyện sơ đồ sự tiến-hóa của Hà-thành với các thành phố to ở các nước láng giềng, họ còn nói đến câu truyện vệ-sinh, câu truyện trụ-án, câu truyện phòng thủ-thu-động, câu truyện sinh sống, câu truyện mỹ-thuật... nữa.

Như phố hàng Buồm, hàng Bạc... hay hàng Gang, hàng chừa cũ. Song ta nên biết rằng bao nhiêu đình chùa đền miếu cổ có tính cách mỹ-thuật hoặc có quan-hệ đến lịch-sử đã được chữa ra hết rồi. Nếu không thể kại nào trường Bác-cổ Viễn-đông có nghe? Nếu có bỏ đình chùa nào đi, đó toàn là những đình chùa không có giá-trị gì mấy cả. Mà dự án cũng chẳng có đụng chạm đến đền đài đình chùa mà lo! Còn câu chuyện lo mất địa-phương sắc thái, thì xin công-chúng nhớ ra rằng trong dự án có nói đến một khu để dành cho nhà kiến-thức của ta. Như vậy nhà của Hanoi tuy theo mới mà tính-cách Á-đông

bà con ở trong mấy phố đó nữa thật là...

Xét như vậy thì dự-án sửa sang lại thành-phố Hanoi, ai ai cũng phải ra tòa Đốc-ý biên mấy chữ tán-thành mới phải; cơ sao phần đông công-chúng lại không ra? Vì vậy chúng tôi mới gom góp sẵn các nhà tán-thành và phản-kháng, rồi đưa đi thử hỏi đó ý kiến mấy người về phái « bất tham dự ».

Phần đông các người trong bọn này bảo chúng tôi rằng: « Có không bằng lòng thì mới kêu-ca chứ? Bằng lòng thì việc gì còn phải ra nữa? » hoặc: « Chúng tôi không nói gì thì nghĩa là chúng tôi tin ở thành-phố. Vậy thành phố cứ việc thay ý, sao cho tiện-lợi cho cả công-chúng thì làm; chứ lại hỏi ý từng người thì chịu thế nào cho khắp được? »

Câu trả lời « lý thú » nhất là của một ông, đã tìm-tìm cười mà bảo chúng tôi rằng: « Tôi có một câu mẩu điển, tuy tôi chỉ nói riêng về tôi, nhưng sợ nhiều người, mêch lòng nên thôi ». Chúng tôi nói gắng mãi thì ông nói câu đó là: « Tuy bản dự-án của thành-phố sẽ gây cho tôi mấy nỗi khó-khăn và chút ít thiệt-thòi, song tôi cũng xin hết sức tán-thành; vì tôi nghĩ đến một câu truyện tiêu-lâm của các nước Nam. Truyện đó kể rằng: xưa có một tên Đổng-sơn được hóa kiếp lên làm người. Vua Diêm-Vương truyền cho quý-sư nhỏ họ lòng « chẳng có vẻ người tử nào » của chu đi, thì chủ suy-tọa, kêu ca; chủ tức! Làm vua Diêm-Vương đến phải quát lên rằng: « cái lòng mày cũng không muốn mất thì mày nên người sao được? »

Câu của ông, đoán sau có vẻ... rắc rối, lời-thôi thật! Chúng tôi hỏi ông: sao không biết « tuy thiệt thòi nhưng tôi xin tán-thành » thế thì tôi, có được không? Ông trả lời: « Bầy, tôi ý kiến mà không

cắt nghĩa vì sao, không sợ người ta cười cho à? »

— Thì ông cứ bảo: vì công-lich? — Vì công-lich? Nói thế sợ công-chúng cho là « dỏm »! Không biết có phải còn những người chúng tôi chưa « chất-vấn » được cũng nghĩ như ông này không?

« Dù sao ta cũng có thể cho là phần đông các người nào không bầy tôi ý-kiến là mặc-thai mà bàng-lòng. Nếu vậy bản dự-án về công-cuộc sửa sang lại thành phố Hà-nội phải coi như đã được đại đa số tán-thành. Chính-phủ chỉ còn cần xét kỹ các điều kêu-ca của mỗi cá-nhân để xem có điều gì đáng chú-ý đến thời.

TUONG-LAI

SÁCH MỚI

T.B.C.N. vừa nhận được của nhà xuất bản ĐỜI MỚI: CHANG KY SI của LAN-KHAI, dày 84 trang, giá 0\$50. ĐỜI VÔ ĐỊNH của PHẠM-NGỌC-KHÔI, dày 135 trang, giá 0\$60.

TRUYỆN HỌC SINH số 1, 2 và 3 của LÊ VĂN TRƯƠNG, giá mỗi số 0\$15.

Xin có lời cảm ơn nhà ĐỜI MỚI và giới thiệu với bạn đọc.

Lễ nhập định an vị tượng Phật tại chùa Trung-uơng (Quần-Sứ) Hà-nội, hội-quán Hội Phật-giáo Bắc-kỳ

Bản-hội xin kính mời các vị công-đức, các vị hội-viên cùng thập-phương giáo-hữu, trong những ngày từ 20 đến 26 tháng 7 năm Nhâm-gọ đến dự lễ, cốt nhất là ngày lễ chính là mùng 4 tháng 8. Xin mời các giáo-hữu tới dự lễ cho đông đủ để công việc được viên-mãn.

Hội-đồng Quản-trị Trung-uơng Hội Phật-giáo Bắc kỳ kính mời

Mua « Illustration » và « Sciences et vie »

Muốn mua « Illustration » và « Sciences et vie » những năm 1938, 1939, 1940, 1941.

Hỏi M. Luyet T.B.C.N. 36 Bd Henri d'Orléans, Hanoi.

Sáng 8 đến 11, chiều 3 đến 6 giờ.

FOOR

MỤC ĐÚT MÂY TỐT NHẤT
Tăng phát hành TAM - BA et Cie
72, Rue Wiele Hanoi — Téléphone 16-73
Bà-lý: CHI-LY Hàng-Bô Hanoi — MÀ-LINH Hải-phong — Có bán khắp mọi nơi

Hoa Mai - Phong

hiệu-hiệu về đẹp quý phái.
Hiệu này có tiếng
nhất của bạn gái.
Nº 7 Hàng Quạt — Hanoi

SÁCH THƯỞC Hải - thượng Lân-ông

Do cụ Nguyễn-an-Nhân là tác-giả của bộ « Y-Học TÔNG-THU » v.v... dịch thuật và phê-bình. — Cụ Nguyễn-an-Nhân đã học đến cao học y học thuốc, cần cả công cả biết.

Y-nghiệp của Lân-ông đã được Vua, Chúa tin dùng nên năm 20 năm nay đã cứu được nhiều vua ông-bà mà không phải chết oan. — Ai làm thuốc, ai tự chữa lấy cho gia-đình mà không phải có bộ sách của học Y-Thành kỳ? — Vì y-y đã tinh thông mà đến các bài thuốc lại kinh-nghiệm và giản dị (có cả bài thuốc Nam...)

Bộ dịch thuật này nhờ được công sự sưu-tầm của cụ Ngạn-Nhân mà đã khuyết được một yếu-điểm là bản là chữ Hán mất hết loại « HÁCH BẾNH CƠ TỰ » vì bản in hình cách dạy hàng trăm năm đã bị mất cả bản in. (Nay mượn được bản viết tay.)

Sách in cỡ lớn, dày 140 trang trong giá 1500. (Ở xa gửi, mua thêm cước 0\$40). Gửi C. N. là 2320. (Sách này rời ra một bản là 23000.)

Thư, mandat để cho nhà xuất bản: **NHẬT-NAM THƯ-QUÁN**
10, Hàng Đũa — Hanoi

TỦ SÁCH CHỌN LỌC « ĐỜI MỚI »

PHẠM-NGỌC-KHÔI,	LÊ VĂN-TRƯƠNG	LAN-KHAI
LỜI THỜI 0\$70	NHỮNG KẾ CỐ LÒNG 1\$29	CHANG KY SI 0\$50
ĐỜI VÔ ĐỊNH 0,60	HAI NGƯỜI ĐẠ 1,20	GIÀO CHỈ
Các bạn yêu sách mua từ 500 được từ 20%. Mua từ 1000, hiểu 1 cuốn sách đẹp có chữ in của tác giả.		
Thư từ và ngân-pi gửi cho:		
Nhà xuất-bản ĐỜI MỚI 62 Hàng Gai, Hanoi		
		ĐỜI CAO GIẤY 0\$45
		BỨC THƯ TUYẾT MỀNH 0\$45

Chaussure Ripol

PHÚC - MỸ chaussures

Là một tiệm đóng giày tây đứng đầu và hoàn toàn thợ khéo, kiểu đẹp, hàng tốt giá phải chăng. Đã được lòng tin nhiệm và có thợ về ban khen, khắp Đông-Đương. Bán hiệu có catalogue kinh biệt. Bán buôn và bán lẻ. Xin chú ý: Thụ và mandat để gho.

TRƯƠNG-QUANG-HUYỀN

204, Rue du Colon — Hanoi

Chants de la 3e année

ĐỒ «MY THUẬT» KIỀU NHẬT GONG TRÚC

ĐỒ LỘP LƯA, hàng thường. . . 3,25

ĐỒ LỘP LƯA, hàng luxe. . . 4,75

ĐỒ LỘP SATIN, thường. . . 5,75

ĐỒ LỘP SATIN, luxe. . . 6,50

Gửi C.R. đi khắp các nơi

Mua buôn xin hỏi giá đặc biệt riêng

«LE LOUVRE»

TONKIN 70 ter JULES FERRY HANOI

Dầu Nhi-Thiên

Trị bạch hạch nhất thần hiệu. Mỗi ve 0,28

Quý khách có mua, xin mời đến các nhà đại lý, hoặc tiệm chính, thời mới được dầu chính hiệu. Xin đừng mua ở các hàng đông tụ, vì sẽ bị mua phải thứ dầu kém giá.

Nhi-Thiên Đường kính cáo

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG DƯỢC-PHÒNG

76, phố hàng Bạc Hanoi — Téléphone 849

ĐÃ CÓ BẢN

Nước Nhật ngày nay

Mỗi cuốn 1 \$ 20

Mua lĩnh hóa giao ngân hết \$ 90.

Ở xa mua xin gửi 1 \$ 60 (cả cước) về cho:

NHÀ IN MẠI-LÍNH — HANOI

NHỚC ĐẦU, NGẠT MŨI, SỐT NÓNG,

ĐAU MÌNH NÉN DÙNG :

THỐI-NHIỆT-TÁN ĐẠI-QUANG

Trong mùa nóng bức, thường

bị cảm - mạo cũng nên dùng :

Thối nhiệt-tán Đại-quang

Niên nhận kỷ nhân hiệu (Phước Bướm) mới khỏi lầm

23, phố hàng Ngang, HANOI — Tél. 805

NÊN HÚT THUỐC LÁ :

Bastos

NGON, THƠM

Giá 0 \$ 15

ECLAT D'ARGENT

blanchit les dents

en vente partout

VENTE EN GROS :

PHARMACIE DU BON SECOURS

52 - Boulevard Đồng-Khánh — Hanoi

Các bà sang trong khen.

Phấn MURAT

Thơm nhẹ nhuyễn dễ bôi

Lần phải dùng hàng các hiệu phấn danh tiếng ngoại quốc. Có thể thường, trắng và da người.

Bán khắp nơi, một hộp 1 p.50. Bấy giờ độc quyền:

Etablissements : VẠN-HÓA

số 8, phố hàng Ngang — Hanoi

Savon dentifrice GLYCÉRINA

LAURÉAT DU CONCOURS DE

L'ARTISANAT INDOCHINOIS

DISTRIBUTEUR :

PHÚC - LAI

87 89 Route de Huế Hanoi — Tél 974

Excl. Cochinchine - Cambodge : TAM HUU HIỆP & Cie

39 Boulevard Gallieni — Saigon

XEM MẠCH THÁI-TỎ

GỢI BỆNH

Sáng từ 7 giờ đến 11 giờ. Mỗi lần 0 p.50

Đau dạ dày phồng tính số 6. — Lạm tiểu, ngâm đản

bung, sôi, ỷ ạch, v v v. . . Giá 0 p.50 một gói. Bỏ ở đây

hộp sẵn, đại hồ nguyên khí kiện tỷ bổ vị số 41 (1 p.50)

Đau bụng kinh niên, gan, tức ngực, hân sản v v v. . .

Khí hư bạch trọc số 11 — rá khí hư một nhọc v v v. . .

giá 1 p.50

Nhà thuốc : PHAM-BÁ-QUẠT

27, hàng Than Hanoi